

ΙΛΙΞΟΣ

Αγάπη εσύ, χαρά της γης,
και τ' ουρανού ευλογία,
που 'σαι γλυκιά σαν τ' άστρο της αυγής
που 'σαι μεγάλη σαν την Παναγία (...).

Κωστής Παλαμάς

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις

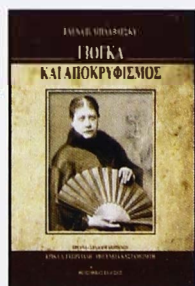
Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ
Η Φωνή της Σιγής

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ
**Το Κλειδί
της Θεοσοφίας**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ
**Τα Πρώτα Βήματα
στον Αποκρυφισμό**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ
**ΓΙΟΓΚΑ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ**
(Ανθολογία Εσωτερικής Γνώσης)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός:4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalsociety.gr

email(περιοδικού): ilisos@theosophicalsociety.gr

email(Εταιρείας): info@theosophicalsociety.gr

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδα

Εκδότης - Διευθυντής: Αντώνιος Παπανδρέου

Σύνταξη / Επιμέλεια: Ιφιγένεια Κασταμονίτη

ΑΠΡΙΛΙΟΣ – ΜΑΙΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

Αγάπη εσύ (...) που 'σαι μεγάλη σαν την Παναγία.

Εμπρός σου γονατίζω αγνή θεά,

και σου φιλώ το διαμαντένιο χέρι (...).

Εμπρός σου για κερδί μου λιώνει ο νους,

Μού καίγεται η καρδιά μου για λιβάνι (...).

Πρόβαλε και δώσε μας φτερά,

Αόρατα φτερά κι' ευλογημένα,

για να πετούμε αιώνια – ω χαρά! (...).

Κωστής Παλαμιάς

(Στίχοι από το ποίημα: «Προσευχή στην Αγάπη». Αφιερώνεται στους αναγνώστες του ΛΙΣΟΥ, με αφορμή την Μεγάλη Εβδομάδα της Ορθοδοξίας και την Ανάσταση που εορτάστηκαν τον Απρίλιο.)

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιδρύθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1875 στη Ν.Υόρκη από την Ε.Π.Μπλαβάτσκι και τον συντ/χη Χ.Σ. Όλκοττ. Η σημερινή έδρα της βρίσκεται στο Adyar, Madras – India. Σκοποί της είναι:

1. Ο σχηματισμός ενός πυρήνα της Παγκόσμιας Αδελφότητας της Ανθρωπότητας, χωρίς διάκριση φυλής, πίστης, γένους, τάξης ή χρώματος.
2. Η ενθάρρυνση της συγκριτικής μελέτης των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης.
3. Η έρευνα των ανερμήνευτων νόμων της φύσης και των δυνάμεων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στον άνθρωπο.

Θεοσοφία είναι το σώμα της αλήθειας που αποτελεί τη βάση όλων των θρησκειών, και του οποίου δεν μπορεί κανείς να διεκδικήσει την αποκλειστικότητα. Προσφέρει μια φιλοσοφία που κάνει τη ζωή κατανοητή και εκθέτει τη δικαιοσύνη και την αγάπη που καθοδηγούν την εξέλιξή της. Τοποθετεί τον θάνατο στη σωστή του θέση, σαν επαναληπτικό επεισόδιο σε μια ατελεύτητη ζωή που ανοίγει την είσοδο σε μια πληρέστερη και λαμπρότερη ύπαρξη. Αποκαθιστά την επιστήμη του Πνεύματος στον κόσμο, διδάσκοντας ότι το Πνεύμα είναι ο αληθινός εαυτός του ανθρώπου, ενώ ο νους και το σώμα είναι οι υπηρέτες του. Φωτίζει τις Γραφές και τα δόγματα των θρησκειών και αποκαλύπτει τις κρυμμένες έννοιές τους.

Το Ελληνικό τμήμα της Θ.Ε. ιδρύθηκε αρχικά στην Κέρκυρα, το 1877, από τους κκ Όθωνα Αλεξάνδρου, Αλέξανδρο Ρομπότη, Δημήτριο Σοφοκλή, Κόντη Γκονέμη και Πασκουάλε Μενελάου. Υπό τη σημερινή μορφή της ως «Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι», είναι σωματείο μη κερδοσκοπικό, νομίμως αναγνωρισμένο με την υπ' αρ. 8187/1946 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών. Εφόσον η Θ.Ε. έχει εξαπλωθεί ευρύτατα ανά τον πολιτισμένο κόσμο, και εφόσον άτομα όλων των θρησκειών έχουν γίνει μέλη της χωρίς να εγκαταλείψουν τα ιδιαίτερα δόγματά τους, τις διδασκαλίες και την πίστη τους, θεωρείται καλό να τονισθεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει κανένα δόγμα, καμία γνώμη οποιουδήποτε που να δεσμεύει με οποιοδήποτε τρόπο, οποιοδήποτε μέλος της Θ.Ε. Η αποδοχή των τριών αντικειμενικών σκοπών της είναι ο μόνος όρος για να γίνει κανείς μέλος της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

+ Radha Burnier: Η Πρόκληση της Ζωής	σελ. 4
Χρήστος Χναράκης: Σκεπτομορφές.....	13
Δημήτριος Μουχάτος: Οι Φυσικές Εορτές στην Ελληνική Μυσταγωγία	17
Από την Άχρονη Σοφία: Η Φύση	26
Ρένα Κεφαλούδη: Περί Πίστewς	28
Δρ. Νικόλαος Χαρακάκος: Παράκελσος και Isaac Newton	32
Παράσχος Φραντζολάκης: Όνειρα – Το σεντούκι της Ψυχή	38
Κρισναμούρτι: Η Σύγκρουση	46
Swami Nikhilanandha: Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον	51
Γεώργιος Κουκουβίνος: Σκέψεις περί Θρησκευτικότητας	55
ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ.....	63

Με χαρά πληροφορούμε τους αναγνώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:

www.theosophicalsociety.gr

Επίσης, την ιστοσελίδα της θεοσοφικής στοάς Υπατία: **www.ypatia.gr** και της θεοσοφικής στοάς Μίνως (Κρήτη): **www.minoslodge.gr**. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στην διεύθυνση

webmaster@theosophicalsociety.gr

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

+Radha Burnier

(Περιοδικό: *The Theosophist*, Νοέμβριος 2013)

(Μετφρ: Ιφιγένεια Κασταμονίτη)

Όλοι καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε ένα γεγονός που τίθεται εμπρός μας, δηλαδή την πρόκληση της ζωής σε κάθε επίπεδο. Στο επίπεδο του ζωικού βασιλείου, η πρόκληση συνδέεται με την απλή επιβίωση, ατομικά και συλλογικά. Σε ό,τι αφορά την ατομική επιβίωση, το ζήτημα που αντιμετωπίζουν τα όντα του ζωικού βασιλείου σχετίζεται με την διατήρηση της ζωής τους όσο το δυνατόν περισσότερο. Από την άλλη πλευρά, η συλλογική επιβίωση έχει ως στόχο την διατήρηση του είδους στο οποίο ανήκει κάθε ον του ζωικού βασιλείου, καθώς και τον επιτυχή ανταγωνισμό με τις υπόλοιπες μορφές ζωής. Οι δυνάμεις της Φύσης επεξεργάζονται ένα μεγάλο σχέδιο μέσω της εξελικτικής διαδικασίας, κατά την οποία η πρόκληση που αντιμετωπίζει ένα ον σε ατομικό επίπεδο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, καθώς η ανάπτυξη προς την τελειοποίηση σημειώνεται σε κάθε επίπεδο της ζωής.

Αυτό το δράμα, το σχέδιο, επιτυγχάνεται μέσω της εναλλαγής αμέτρητων εποχών, που στην Ινδία αποκαλούνται Sarga και Pralaya, δηλαδή μέσω των αχανών κύκλων της ύπαρξης που μοιάζουν με την ημέρα και την νύκτα του Μπράχμα. Καθώς το ον αντιμετωπίζει την δική του πρόκληση και ζει στην διάρκεια της δικής του περιόδου ζωής, ενώ ταυτόχρονα το είδος στο οποίο ανήκει επεξεργάζεται το συλλογικό του πεπρωμένο επάνω στον πλανήτη, η συνείδηση προβάλλει μέσα από την ύλη. Ανθίζει διαμέσου της βιωματικής εμπειρίας και αποκαλύπτεται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Εκδηλώνεται ολοένα περισσότερο στις εξελισσόμενες μορφές ζωής, εμφανίζοντας νέες και πιο θαυμάσιες δυνάμεις και σημειώνοντας μιαν αύξηση ευαισθησίας στην ανάπτυξη του φυσικού εγκεφάλου και του νευρικού συστήματος. Ολόκληρη η διαδικασία αφορά στην εκδήλωση της συνείδησης και την κυριαρχία της επί της ύλης.

Στα μη ανθρώπινα στάδια της ζωής, η εμφάνιση της συνείδησης διακρίνεται στην ίδια την διαδικασία της εξέλιξης. Καταγράφεται ένας αγώνας για εύρεση τροφής και για επιβίωση, αλλά όχι μια αγωνιώδης προσπάθεια για εκπλήρωση της ζωής. Πιθανόν να υπάρξει πόνος, αν και όχι θλίψη ή απελπισία, ούτε κάποιο ενδόμυχο συναίσθημα αθλιότητας εξαιτίας μιας αποτυχίας να βρει κανείς ένα νόημα στην ζωή. Σε αυτό το στάδιο, η ίδια η ζωή συνιστά εκπλήρωση της ζωής. Έχει το δικό της νόημα και την δική της χαρά, και αρκεί το γεγονός ότι υπάρχει. Κανένα πλάσμα του ζωικού βασιλείου δεν είναι αναγκασμένο να αναζητήσει την διασκέδαση ή να δημιουργήσει ευχάριστες καταστάσεις για τον εαυτό του, όπως συμβαίνει στον κόσμο των ανθρώπων. Στο μη ανθρώπινο επίπεδο, κάθε πλάσμα που συναντά την πρόκληση της επιβίωσης όχι απλώς ικανοποιείται με αυτό, αλλά είναι πλήρες ζωτικότητας και χαράς της ζωής, χαλαρό και ειρηνικό με τον εαυτό του.

Ποικίλες είναι οι φυσικές δυνάμεις που εμφανίζονται καθώς τα πλάσματα του ζωικού βασιλείου έρχονται αντιμέτωπα με την πρόκληση επιβίωσης.

Έτσι, στην τσίτα αναπτύσσεται η θαυμαστή ταχύτητά της, στον ελέφαντα η δύναμη και στον πίθηκο η ευκινησία, ενώ σε επίπεδο συλλογικής συνείδησης στο ζωικό βασίλειο αναπτύσσονται

μη σωματικές ιδιότητες, π.χ. η ευρηματικότητα και η διάνοια (που είναι νοητικές). Ένα ζώο μπορεί να μην διαθέτει δική του διάνοια, αλλά μετέχει στην διάνοια του είδους στο οποίο ανήκει, η οποία του διδάσκει όλα όσα είναι απαραίτητα για την ύπαρξή του. Ως εκ τούτου, τα πουλιά γνωρίζουν πώς να κατασκευάσουν την φωλιά τους και τα αποδημητικά πώς να ανιχνεύσουν την ορθή πορεία τους στον αχανή ουρανό, καθώς ταξιδεύουν προς άλλους τόπους.

Σε ανθρώπινο επίπεδο, η πρόκληση της ζωής εμφανίζεται με διαφορετικό τρόπο, δηλαδή με την ανάπτυξη των δυνάμεων του ατομικού νου, αν και όχι απλώς με την ανάπτυξη της συλλογικής συ-

νειδίσης, αλλά της ατομικής. Ο άνθρωπος, χρησιμοποιώντας αυτές τις δυνάμεις που περιλαμβάνουν κάθε είδος λογικής σκέψης –την ικανότητα να παρεμβαίνει, να συσχετίζει συμβάντα και να καταλήγει σε συμπεράσματα βασισμένα σε αυτά– μπορεί να κυριαρχήσει στο περιβάλλον του και σε όλα τα άλλα είδη όντων. Κάθε άλλη μορφή ζωής υπόκειται στο δικό του έλεος. Επίσης, το περιβάλλον διαμορφώνεται εν μέρει από τον ίδιο, έτσι ώστε να εξυπηρετεί την δική του άνεση και ευκολία. Όταν η φυσική δύναμη που εμφανίζει ο ζωικός κόσμος έρχεται αντιμέτωπη με την δύναμη του ανθρώπινου μυαλού, τότε η πρώτη αποδεικνύεται ανεπαρκής. Με τον τρόπο αυτό, ο άνθρωπος καθίσταται ικανός να εξολοθρεύσει κάθε άλλη μορφή ζωής στον πλανήτη. Πολλά είδη του ζωικού βασιλείου έχουν ήδη αφανισθεί, επειδή ο άνθρωπος κατέστρεψε το φυσικό περιβάλλον όπου ζούσαν: εκτρέπουμε την ροή των ποταμών, ισοπεδώνουμε ή ανυψώνουμε λόφους και βουνά, και προσαρμόζουμε τον περιβάλλοντα χώρο στις δικές μας ανάγκες.

Η ΛΑΧΤΑΡΑ ΓΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ – Το ανθρώπινο μυαλό έχει δώσει μεγάλη σημασία στο δικό του φυσικό περιβάλλον και έχει μεγαλοποιήσει το νόημα βασικών αναγκών του ανθρώπου, όπως είναι η τροφή και η στέγη. Δεν ικανοποιείται απλώς με την θρέψη του φυσικού σώματος στο οποίο ανήκει, διότι έχει απολέσει το ένστικτο που καθιστά το ζώο ικανό να γνωρίζει τί να τρώει και πόσο πρέπει να τρώει. Η διατροφή έχει καταστεί μείζον ζήτημα και αποτελεί μεγάλο βιομηχανικό θέμα. Ο άνθρωπος δεν αρκείται πλέον σε μερικά διατροφικά είδη, που να είναι κατάλληλα γι' αυτόν, αλλά επιδεικνύει μια λαχτάρα για ατέλειωτες ποικιλίες τροφών. Κατασκευάζει εστιατόρια και ξενώνες, ενώ χρησιμοποιεί διαφορετικά είδη εργαλείων και μαγειρικών σκευών κάθε είδους, προκειμένου να ετοιμάσει και να παρουσιάσει τα ποικίλα εδέσματα τα οποία έχει επινοήσει. Οι βιομηχανίες παραγωγής συντελούν στην δημιουργία μεγάλων εταιρειών, που ασχολούνται με την διαφήμιση των προϊόντων και την γνωστοποίηση των διαφόρων ποικιλιών στους ενδιαφερόμενους. Αυτό επιφέρει έντονο ανταγωνισμό, αλλά και καθετί άσχημο που μπορεί να τον συνοδεύει.

Ο άνθρωπος χρειάζεται κάποιο είδος καταλύματος για την επιβίωσή του, τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε συλλογικό. Όμως, δεν ικανοποιείται με την απλή προφύλαξη του σώματός του, αλλά φαντάζεται ότι είναι απαραίτητη μια μεγάλη κατοικία, ίσως ένα παλάτι με εκατό δωμάτια. Έτσι, συγκεντρώνει διάφορα αντικείμενα προκειμένου να τα τοποθετήσει στον αχανή αυτόν χώρο, ενώ σχε-

διάζει διάφορους τύπους επίπλων και ξοδεύει μεγάλα χρηματικά ποσά για την εσωτερική διακόσμηση. Το ίδιο παρατηρείται στην ένδυση, που είναι φυσικά απαραίτητη στον άνθρωπο, αλλά εκείνος έχει δημιουργήσει μια τεράστια σφαίρα δραστηριοτήτων για την παραγωγή υφασμάτων και άλλων σχετικών υλικών.

Μεγάλοι οργανισμοί –βιομηχανίες, αγορές, τράπεζες, μέσα επικοινωνίας κλπ.– έχουν δημιουργηθεί για την κάλυψη των καθημερινών αναγκών του ανθρώπινου σώματος. Αλλά, παρότι ο άνθρωπος ζει εν μέσω των δικών του κατασκευών, είναι απομονωμένος, χαμένος και συνήθως εκνευρισμένος, περιβαλλόμενος από αυτά που ίδιος δημιούργησε και των οποίων προκάλεσε την εμφάνιση. Δεν ενδιαφέρεται πλέον για την απλή διατήρηση του είδους του. Η αναπαραγωγική διαδικασία και η διατροφή έχουν μετατραπεί γι' αυτόν σε «ευχάριστες απολαύσεις».

Η απόλαυση έχει γίνει μια ιδέα, μια σκέψη του μυαλού του. Επειδή είναι μια ιδέα, ο άνθρωπος έχει εφεύρει ποικίλες μορφές ευχαρίστησης, και για άλλη μια φορά βλέπουμε ότι έχει κατασκευάσει βιομηχανίες και άλλους οργανισμούς, που του εξασφαλίζουν αυτήν την ικανοποίηση. Αναζητώντας την ευχαρίστηση, την κατασκευασμένη ευχαρίστηση και την διασκέδαση, απώλεσε την αληθινή χαρά, διότι μόνο στην εσωτερική ηρεμία μπορεί να υπάρξει πραγματική χαρά. Έτσι, όταν ο νους αγωνιά για απολαύσεις, όταν μέσα του γεννιέται η ένταση καθώς τις αναζητά, τού διαφεύγει η χαρά που μπορεί να βιώσει στην απλότητα της ζωής. Η ανάπτυξη των ανθρώπινων αναγκών σιניστά την πρώτη αιτία της σύγκρουσης που παρατηρείται στον κόσμο, επειδή σήμερα αυτές οι ανάγκες (που αφορούσαν κάποτε στην εύρεση τροφής, στέγης και στην αναπαραγωγική διαδικασία) έχουν μετατραπεί σε απλές ιδέες του μυαλού μας, και σιניστούν πλέον την βάση όλης της έντασης και της συχνής σύγκρουσης. Σε επίπεδο εθνών, το γεγονός αυτό έχει

οδηγήσει σε μεγάλους πολέμους, στις μετακινήσεις των λαών από τον ένα τόπο στον άλλον, καθώς και στην αγριότητα και την αθλιότητα που παρατηρούμε στον κόσμο επί δεκαετίες και εκατονταετίες. Σε επίπεδο προσωπικής ζωής, υπάρχει κανείς που να μην έχει βιώσει την οδύνη που οφείλεται σε διαμάχη μεταξύ αδελφών, σε μεγάλους καυγάδες μεταξύ φίλων, ή στην αποξένωση δύο συζύγων καθώς νιώθουν αποκομμένοι ο ένας από τον άλλον; Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο Βούδας δίδαξε ότι ο άνθρωπος οφείλει να κατανοήσει πως η γέννηση συνιστά οδύνη για τον άνθρωπο, ότι ο θάνατος είναι οδύνη, αλλά και ότι το ζην είναι εξίσου οδύνη. Όλα καθίστανται πηγή οδύνης, και υπό τις παρούσες συνθήκες που έχει δημιουργήσει το ανθρώπινο μυαλό, δεν διαφαίνεται κάποια λύση στα δεινά της ανθρωπότητας.

ΟΙ ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ – Αυτή είναι η κατάσταση που ο άνθρωπος δημιούργησε για τον εαυτό του. Είναι μια κατάσταση επικίνδυνη που προφανώς έχει εξαλείψει σχεδόν όλες τις προηγούμενες πηγές κινδύνου, παρότι στην θέση τους έχει δημιουργήσει νέες, τις οποίες αδυνατεί να ελέγξει επειδή ουσιαστικά κατευθύνεται από το ζωώδες ένστικτο της επιβίωσης. Η ίδια η επιθυμία της επιβίωσης έχει πλέον λάβει θέση πηγής κινδύνου. Κατά συνέπεια, από την στιγμή που καθετί το οποίο προκαλεί αυτή η επιθυμία, αποτελεί αίτιο κινδύνου, θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι ο ανθρώπινος νους έχει πλέον προσεγγίσει το τέλος της διαδρομής του και δεν μπορεί να προχωρήσει περαιτέρω.

Έχει καταστεί ανίκανος να διαχειριστεί τις προκλήσεις που τίθενται εμπρός του και επίσης, είναι κατά κάποιο τρόπο «παρωχημένος», όπως ήταν η πρωτόγονη σωματική δύναμη του ανθρώπου την εποχή που ο νους του αναπτύσσονταν. Η σημερινή κατάσταση στον κόσμο μας εμφανίζει ένα νέο στάδιο, στο οποίο η διάνοια μοιάζει να στέκει αβοήθητη εμπρός στις έντονες προκλήσεις της ζωής. Αρχικοί άνθρωποι αναρωτιούνται, τί άλλο μπορεί να επιφυλάσσει η ζωή γι' αυτούς υπό τις παρούσες συνθήκες; Σε τελική ανάλυση, μόνο η δύναμη του μυαλού ή της ζωής μπορεί να μας αποκαλύψει άλλες δυνάμεις που έχουν έως τώρα παραμεριστεί;

Ο ανθρώπινος νους απέκτησε τόσο μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του, ώστε πίστεψε ότι είναι αήττητος και δεν αντιμετωπίζει με σοβαρότητα το παραπάνω ερώτημα. Φυσικά, υπάρχουν οι λίγες εκείνες εξαιρέσεις των ατόμων που έχουν εξετάσει την ζωή σε μεγαλύτερο βάθος, προκειμένου να διαπιστώσουν εάν ο λογικός νους είναι το μόνο επίτευγμα που έχει να επιδείξει η πορεία τόσων αιώνων

εξέλιξης. Και εάν ο νους είναι πράγματι ικανός να ανακαλύψει, τί άλλο μπορεί να μας παρουσιάσει η ζωή, θα πρέπει να είναι εξίσου ικανός να εξετάσει το ερώτημα κατά πόσον οι προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει αφορούν στην επιβίωση. Το παρελθόν του ανθρώπου ως είδος, τον προίκισε με το «ανακλαστικό της επιβίωσης», αλλά ο ίδιος δεν έχει ακόμη κατορθώσει να απαλλαγεί από τις παρορμήσεις της φαντασίας του. Η ζωή τον ωθεί να αναζητήσει νέες δυνάμεις συνείδησης, οι οποίες βρίσκονται ακόμη σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα του και οι οποίες με την πάροδο του χρόνου θα αναλάβουν τον καθοδηγητικό ρόλο στην ζωή του, ακριβώς όπως ο νους έχει έως τώρα κυριαρχήσει στην φυσική δύναμη.

Στο έπος: «Μπαγκαβίτ Γκিতά», ο Αρζούνα αντιμετωπίζει ένα μεγάλο δίλημμα. Είναι αναγκασμένος να επιλέξει ανάμεσα στην μάχη και την υποχώρηση. Η επιλογή αυτή φαντάζει στο μυαλό του ως μια δυσεπίλυτη κατάσταση, επειδή νιώθει ότι οποιαδήποτε απόφαση και αν λάβει, θα είναι λάθος. Από την μια πλευρά βρίσκονται οι καθοδηγητές του, οι γηραιοί, τους οποίους αγαπά και οι οποίοι τον έχουν καλέσει τώρα στην μάχη. Από την άλλη πλευρά υπάρχει η αφοσίωσή του στον αδελφό του και η ανάγκη να πράξει το σωστό. Έτσι, παραπαιόντας στην ανάγκη της επιλογής, βυθίζεται στην απελπισία.

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΘΛΙΨΗΣ – Παρόμοια είναι ίσως η σημερινή κατάσταση όλων των ανθρώπων. Είμαστε αντιμετώπι με μια κρίση που μας εξαναγκάζει να αναρωτηθούμε ποιος είναι ο αληθινός σκοπός του ζην – εάν αυτός ο σκοπός συνίσταται στην απλή επιβίωση, ή εάν πρόκειται για κάτι ριζικά διαφορετικό. Όλοι μοιάζουμε με διστακτικούς μαθητές. Απρόθυμοι να εμβαθύνουμε στην ζωή, εξετάζουμε τις κρίσιμες πτυχές της μόνον όταν αντιμετωπίζουμε μια κρίση. Αλλά ακόμη και τότε, το αντίκτυπο του ψυχολογικού συγκλο-

νισμού σύντομα εξασθενεί και πολύ συχνά αφήνουμε τον εαυτό μας να περιέλθει σε μια κατάσταση άσκοπης νοητικής περιπλάνησης στο μονοπάτι της ελάχιστης αντίστασης. Ο Κύριος Βούδας έλεγε ότι η πρώτη αλήθεια που οφείλει να αναγνωρίσει ο άνθρωπος, είναι η αλήθεια της θλίψης. Εάν αρχίσει να ξετάζει με σοβαρότητα το ζην και να μελετά με ποιο τρόπο θα μπορούσε να κατευθύνει καλύτερα την δική του ζωή, ίσως καταφέρει να μην βιώνει θλίψη και καταστάσεις κρίσης. Όμως, επειδή ο άνθρωπος σε ατομικό επίπεδο έχει λησμονήσει τα μαθήματα της Φύσης και τους νόμους της, το σύνολο της ανθρωπότητας έχει οδηγηθεί σε ένα κρίσιμο σημείο όπου ο νους στέκει αβοήθητος.

Απαιτείται σημαντική ευαισθησία προκειμένου να ανακαλύψει κανείς το νόημα της ζωής. Ο άνθρωπος θα πρέπει να υιοθετήσει έναν εξολοκλήρου διαφορετικό τρόπο αντίληψης, τον οποίο δεν διαθέτει προς το παρόν και δεν θα καταφέρει να τον αποκτήσει, όσο το μυαλό του ασχολείται συνειδητά ή ασυναίσθητα με την απλή επιβίωση. Βέβαια, έχει ήδη προσεγγίσει το σημείο καμπής στην πορεία που οφείλει να ακολουθήσει! Είναι καιρός να θέσει τον εαυτό του στο μονοπάτι της ασκητικής πρακτικής «Nivritti Marga» (=της απομάκρυνσης από την φυσική δράση), να αποκηρύξει την πρωτόγονη θέληση της επιβίωσης και, όπως το θέτει η κ. Ε. Π. Μπλαβάτσου, να μάθει ένα νέο αλφάβητο στην αγκάλη της Μητέρας Φύσης. Και για να μάθει αυτό το νέο αλφάβητο, θα πρέπει να αφήσει κατά μέρος τις προηγούμενες γνώσεις με τις οποίες είχε αρχίσει να ζει.

ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - Η Βεδική λογοτεχνία διδάσκει τα διάφορα επίπεδα πραγματικότητας, τα οποία συλλαμβάνει η συνείδηση. Όταν ο αναζητητής καταφέρει να υπερβεί πλήρως μία κατάσταση πραγματικότητας, μόνον τότε θα μπορέσει να αποκτήσει την επίγνωση μιας ανώτερης κατάστασης. Όσο το ανθρώπινο μυαλό ασχολείται μόνο με την φυσική επιβίωση και ότι άλλο εννοείται με αυτήν, εξακολουθεί να ζει μέσα στην ψευδαίσθηση. Είναι πολύ γνωστό ότι, σύμφωνα με την Βεδική διδασκαλία, ένα περιτυλιγμένο σκοινί παραμένει ως τέτοιο στην όραση εκείνου που διακρίνει τα πράγματα με καθαρότητα, ενώ στην όραση άλλων φαίνεται ως φίδι. Η αντίδραση των τελευταίων εξαρτάται από το αντιληπτικό τους επίπεδο.

Όσοι είναι δειλοί, τρομοκρατούνται και τρέχουν μακριά. Όσοι έχουν φύση εριστική, τείνουν μάλλον προς την καταστροφή αντί για την ασφαλή διαφυγή και έτσι σπεύδουν να φονεύσουν το φίδι. Οι μεν πρώτοι βιώνουν φόβο, ενώ οι δεύτεροι το αίσθημα της βίας.

Όμως, αμφότεροι οι παραπάνω τρόποι αντίδρασης παράγονται από την ίδια βασική αντίληψη, την αντίληψη του τρόμου. Οι δύο αυτοί τρόποι αντίδρασης δεν μπορούν, βέβαια, να σημειωθούν σε εκείνους που διακρίνουν καθαρά τα πράγματα και γνωρίζουν ότι το συγκεκριμένο αντικείμενο δεν είναι ψίδι, αλλά σκοινί. Έτσι, όταν επέρχεται ένας νέος τρόπος αντίληψης των πραγμάτων, οι διάφορες πράξεις που λάμβαναν χώρα προηγουμένως, καθίστανται τελικά άνευ αντικειμένου.

Όταν ένας άνθρωπος αναγνωρίζει ότι δεν χρειάζεται πλέον να απασχολεί το μυαλό του με μια ψευδή αντίληψη περί επιβίωσης, ανακαλύπτει ένα νέο τρόπο δράσης και ένα νέο νόημα στην ζωή. Αυτή η στροφή των «180μοιρών» θα πρέπει να είναι καθοριστική. Υπάρχουν άνθρωποι που αναζητούν νέες αξίες στην ζωή, αλλά ται-

τόχρονα προσκολλώνται στον παλαιό τρόπο δράσης. Αναζητούν δασκάλους και επιχειρούν διάφορες τεχνικές διαλογισμού, ελπίζοντας ότι με αυτές θα ανακαλύψουν το μυστικό της ζωής. Παρόλα αυτά, εφόσον συνεχίζουν να ακολουθούν τους τρόπους δράσης που γεννά ο νους, ο οποίος δίνει νόημα στην απλή φυσική επιβίωση, δεν θα μπορέσουν ποτέ να ανακαλύψουν την αλήθεια της ζωής. Όταν κάποιος ονειρεύεται, το μόνο που μπορεί να βιώσει εκείνη την ώρα είναι η εμπειρία του ονείρου. Αλλά όταν αφυπνίζεται σε μια διαφορετική πραγματικότητα και αντιλαμβάνεται τα γεγονότα της καθημερινής ζωής, τότε το όνειρο τελειώνει. Έως ότου συμβεί αυτό, όμως, ο ονειρευόμενος δεν είναι σε θέση να αντιληφθεί κάτι από την ζωή της εγρήγορσης.

Είναι αδύνατο να βιώσει κανείς συμβάντα του ονείρου και της εγρήγορσης, ταυτόχρονα. Κατά τον ίδιο τρόπο, είναι αδύνατο να απασχολείται ταυτόχρονα με ψευδαισθήσεις που συνδέονται με την διατήρηση της επιβίωσης, και με την νέα αντίληψη και κατανόηση της ζωής για την οποία μιλήσαμε παραπάνω. Η διδασκαλία Γιόγκα βεβαιώνει ότι για να συλλάβει ο νους ένα νέο νόημα ζωής, θα πρέπει να σιγήσει εντελώς. Αποκήρυξη των προσφιλών ενασχολήσεων του μυαλού και απόσπασή του από το «εμένα» και το «δικό μου», σημαίνει το τελείωμα του ονείρου μέσα στο οποίο όλοι ζούμε. Αυτή είναι η μεταμόρφωση που πρέπει να συμβεί στην σημερινή κοινωνία, ώστε ο άνθρωπος να αναγνωρίσει μια συμπταντική δύναμη που

εργάζεται για το καλό των πολλών και όχι απλώς για το καλό του ατόμου ή των ολίγων. Ο ανθρώπινος νους έχει προσδώσει υπερβάλλουσα σπουδαιότητα στην προσωπική του βούληση, την οποία επιζητεί να επιβάλλει σε όλους εκείνους με τους οποίους έρχεται σε επαφή. Όμως, προκειμένου να γίνει κατανοητή η σημασία της ανώτερης ζωής, η βούληση θα πρέπει να παραδοθεί στην ανώτερη ζωή.

Εν κατακλείδι, αυτή είναι η πρόκληση που θέτει εμπρός μας η ζωή – δηλαδή, ο άνθρωπος πρέπει να κατανοήσει και να συλλάβει το μήνυμά της συνειδητά, σε αντίθεση με την μη ανθρώπινη (ή ζωή του ζωικού κόσμου) που μαθαίνει να το συλλαμβάνει ασυναίσθητα. Έχει λεχθεί ότι στο μεγάλο σχέδιο, επί του οποίου εργάζεται η Φύση, σημειώνεται μια μετακίνηση από την ασυναίσθητη τελειότητα προς την συνειδητή ατέλεια, καθώς και ότι ο άνθρωπος οφείλει να μετακινηθεί από την ασυναίσθητη τελειότητα προς την συνειδητή τελειότητα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνον όταν μάθουμε να συνεργαζόμαστε αρμονικά με το σχέδιο της ίδιας της ζωής. Η ζωή απαιτεί από τον ανθρώπινο νου να αποκηρύξει τις επιθυμίες του, τις παρορμήσεις του, τα ένστικτα και τις αντιδράσεις του, έτσι ώστε να αναδυθεί μια μεγαλοπρεπής δύναμη και να αποκαλύψει τον εαυτό της, όχι σύμφωνα με την ανθρώπινη θέληση αλλά υπακούοντας στους θείους νόμους και την θέληση της Φύσης.

Παρακαλούμε τους συνδρομητές του περιοδικού ΙΔΙΣΟΣ να μερμινούν τακτικά για την εξόφληση της ετήσιας συνδρομής τους (με ταχυδρομική επιταγή προς Περιοδικό ΙΔΙΣΟΣ ή με επώνυμη κατάθεση στον λογαριασμό μας τραπεζής, βλ. σελ. 63), η οποία είναι απαραίτητη για την ομαλή συνέχιση της έκδοσης του περιοδικού μας και ανέρχεται στο ποσό των 15ευρώ για Ελλάδα και Κύπρο και 20ευρώ για το εξωτερικό (για 4τεύχη ετησίως συν ταχυδρομικά έξοδα). Εάν διαμένετε στην επαρχία, μπορείτε να επικοινωνείτε με τους κατά τόπους αντιπροσώπους μας (βλ. σελ. 63).

ΣΚΕΪΤΟΜΟΡΦΕΣ

Χρήστος Χναράκης

Μιλώντας και αποδεικνύοντας την ύπαρξη του πεπρωμένου, του Κάρμα, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η ύλη δεν δημιουργήθηκε για κανένα άλλο λόγο, παρά για την εξυπηρέτηση αυτού του ίδιου του πεπρωμένου. Κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός στην μορφή, στον χαρακτήρα, στις συνθήκες, τις σκέψεις. Η ίδια ψυχή ενσαρκώνεται τότε σε ανδρικό και τότε σε γυναικείο σώμα, και σε συγκεκριμένο μέρος κάθε φορά, ώστε να έχει μια συγκεκριμένη οικογένεια, να αποκτήσει τα συγκεκριμένα βιώματα και τέλος, να διαμορφώσει αυτόν τον χαρακτήρα που θα την βοηθήσει να φθάσει γρήγορα στην θέωση. Πώς όμως θα επιτευχθεί αυτός ο σκοπός; Αρκεί ο γενέθλιος χάρτης που αποκτά ο καθένας κατά την στιγμή της γέννησής του;

Η ψυχή, η κινητήρια δύναμη του υλικού σώματος, είναι ο ίδιος ο θεός σε λανθάνουσα κατάσταση αφού από εκεί ξεκίνησε, και η οποία στερείται αυτής της γνώσης επειδή οι δυνατότητές της περιορίζονται από την ύλη. Είναι ένας μικρός θεός που διακατέχεται από συναι-

σθήματα φόβου, ηδονής, λαγνείας, καθώς και ανιδιοτελούς αγάπης, ειρήνης και φιλίας. Ανάλογα με την πνευματική εξέλιξη που έχει κάθε άνθρωπος μέσα στην πάροδο του χρόνου, και των χιλιάδων ενσαρκώσεών του σε συνάρτηση με τον χαρακτήρα και τα βιώματα που αποκτά στον εκάστοτε βίο, δημιουργεί σκέψεις-σκεπτομορφές. Αυθύπαρκτες ενεργειακές οντότητες, ικανές να σπείρουν την αγάπη, αλλά και την απόλυτη καταστροφή.

Ο Κρισναμούρτι, σε μια ομιλία του είπε:

«Πρόσεχε τις σκέψεις σου γιατί γίνονται λέξεις.

«Πρόσεχε τις λέξεις σου γιατί γίνονται πράξεις.

«Πρόσεχε τις πράξεις σου γιατί γίνονται συνήθειες.

«Πρόσεχε τις συνήθειές σου γιατί γίνονται χαρακτήρας.

«Πρόσεχε τον χαρακτήρα σου γιατί γίνεται πεπρωμένο και το πεπρωμένο σου θα είναι η ζωή σου.

«Δεν υπάρχει θρησκεία ανώτερη από την Αλήθεια.»

Παρατηρούμε την τρομερή δύναμη της σκέψης σε έξι στί-

για τον εαυτό μας όσο και για εκείνους για τους οποίους κάναμε τέτοιες σκέψεις.

Ο νους είναι η αιτία παραγωγής σκέψεων και γι' αυτό οι σκεπτομορφές έχουν πάντα την τάση να επιστρέφουν πίσω στην πηγή που τις γέννησε, και μάλιστα ενισχυμένες. Είναι οντότητες, που για να συνεχίσουν να υπάρχουν, τρέφονται με την ενέργεια των ατόμων που κάνουν ίδιου τύπου σκέψεις. Πουθενά δεν θα μπορούσαν να βρουν περισσότερη τροφή από τον ίδιο μας τον εαυτό. Είναι σαν να φυτεύεις ένα σπόρο, ο οποίος μεγαλώνει, βγάζει καρπό και αναπαράγεται μόνος του παίρνοντας από την γη τα απαραίτητα συστατικά. Αυτή η δυνατότητα πολλαπλασιασμού και γιγάντωσης φέρνει τον άνθρωπο αντιμέτωπο με χιλιάδες σκέψεις, κάθε είδους.

χους. Οι σκεπτομορφές, σαν μοναδικό σκοπό ύπαρξης έχουν την πραγματοποίηση κάθε θετικής, αλλά και αρνητικής φαντασίας ή πόθου. Για τον λόγο αυτόν ομαδοποιούνται δημιουργώντας συσσωματώματα, τα οποία αποκτούν τεράστιες ενεργειακές δυνάμεις.

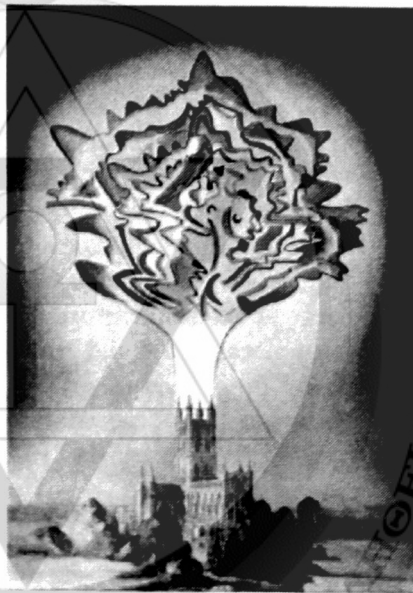
Καθετί καλό ή κακό επάνω στον πλανήτη μας, αλλά και στο σύμπαν, είναι αποτέλεσμα δυνάμεων που εκδηλώνονται μέσω των σκεπτομορφών: από έναν σεισμό μέχρι την γέννηση ενός παιδιού. Γι' αυτό πρέπει να προσέχουμε και να μην αφήνουμε τον νου μας να κάνει αρνητικές σκέψεις, ούτε να δημιουργεί αρνητικές προσδοκίες για τον εαυτό μας ή για άτομα του στενού και του ευρύτερου περιβάλλοντός μας. Διότι αυτές οι σκέψεις με τον καιρό αποκτούν σκεπτομορφική σύσταση, και μπορεί να υπάρξουν απροσδόκητες συνέπειες τόσο

Οι σκεπτομορφές εισχωρούν στον νου των αδύναμων ανθρώπων και προσπαθούν να τους διαφθείρουν, με τελικό σκοπό την εκπλήρωση του πεπρωμένου. Η ελάχιστη εξασκημένη θέληση έχει ως αποτέλεσμα οι άνθρωποι να κινούνται σαν μαριονέτες, επιλέγοντας από το είδος της διασκέδασης, την διατροφή, τις πολιτικές θέσεις μέχρι και τον τρόπο ζωής τους. Η πειθαρχία σε όλα τα στάδια της ζωής εκπαιδεύει και χαλιναγωγεί τον άνθρωπο, δημιουργώντας δυνάμεις υψηλού

κραδασμού που βοηθούν στην ενδυνάμωση των ηθικών αξιών και την διάλυση των αρνητικών δυνάμεων στην Φύση. Η έλλειψη πειθαρχίας οδηγεί τον άνθρωπο σε πολλά δεινά, όπως στο άγχος, τα ναρκωτικά, το κάπνισμα, την βία και την αδυναμία λήψης αποφάσεων. Ο μόνος τρόπος για να απαλλαγούμε από αυτά είναι η εναρμόνιση με την αγάπη. Μόνο τότε θα απολαύσουμε την γαλήνη και τις ομορφιές της Φύσης. Μόνο τότε θα είμαστε πραγματικά ελεύθεροι από τα πάθη μας. Μπορούμε επίσης να τα αντιμετωπίσουμε δημιουργώντας σκεπτομορφές αντίθετης τάσης και δύναμης.

Η πειθαρχία σε φυσικό επίπεδο, σε τραγούδια και όμορφες εικόνες, καθώς επίσης η προσευχή, η πνευματική εργασία και τα αγαθά συναισθήματα, αποτελούν δυνατό όπλο στην μάχη με μια σκεπτομορφή. Είπαμε νωρίτερα ότι αυτές γεννιούνται από τον ίδιο μας τον εαυτό και τον κόσμο γύρω μας, και είναι πάντοτε παρούσες για να επηρεάσουν την ζωή μας. Οι σκεπτομορφές προσκολλούνται στην αύρα μας, με αποτέλεσμα να μας χαρίζουν ευεξία ή, αντίθετα, σε βάθος χρόνου, να κάνουν τον νου και την ύλη να νοσήσει. Γι' αυτό τον λόγο λέμε ότι οι ασθένειες είναι ψυχογενείς και ότι οι ρίζες τους βρί-

σκονται βαθιά μέσα μας. Όταν ένας άνθρωπος εισάγει στον οργανισμό του φυτικές τροφές, αποβάλλει τον φόνο από την ζωή του και αυθυποβάλλεται σε ίαση, και τότε μπορεί να νικήσει οποιαδήποτε ασθένεια. Και τότε μιλούν όλοι για θαύμα...! Μα βέβαια, αδελφοί μου, η γνώση δεν είναι για τους χοίρους και ο καθένας την χρησιμοποιεί ανάλογα με την πνευματική του εξέλιξη.

Αυτή είναι η πρώτη περίπτωση μιας σκεπτομορφής, ενώ μια δεύτερη περίπτωση είναι αυτή κατά την οποία αποκτά υλική υπόσταση και δική της βούληση, πράγμα άκρως επικίνδυνο. Κάποιος μπορεί να πει ότι αυτά αποτελούν σχέδια της

φαντασίας μας ή παραισθήσεις. Τί γίνεται όμως, όταν αντιμετωπίσουμε από κοντά μια σκεπτομορφή που δημιουργήσαμε στο ασυνείδητο με αίσθημα μίσους, ή οντότητες που έχει δημιουργήσει η ανθρωπότητα συνειδητά στο πέρας των χιλιετιών με τεχνικές του αριστερού χεριού – της αριστερής ατραπού; Είναι πραγματικά φοβερό, αν αναλογιστεί ο ανθρώπινος νους όσα

αυτές οι σκεπτομορφές μπορούν να προκαλέσουν. Είναι πολύ επικίνδυνες και ως προσευχόμαστε καθημερινά να κρατηθούμε μακριά από τέτοιες δοκιμασίες, που είναι δυνατό να λυγίσουν ακόμη και τους πνευματικά δυνατότερους. Για να είναι κανείς θεόσοφος, θα πρέπει να ονειρεύεται και να πλάθει αυτόν τον κόσμο με σκεπτομορφές αγάπης.

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε το μέλος μας Κ.Ι. για την προσφορά 100ευρώ στο περιοδικό μας, στην μνήμη της μητέρας της. Ας είναι γαλήνια η ψυχή της εκλειπούσας στους άλλους κόσμους όπου βρίσκεται.

Επίσης, ευχαριστούμε τον συνδρομητή μας από Η.Π.Α., Δρ. Νικόλαο Τσιράκογλου, για την ευγενική προσφορά 100ευρώ προς ενίσχυση του περιοδικού μας.

Παρακαλούνται όλα τα μέλη της Θ.Ε. εν Ελλάδι να μεριμνούν για την τακτική εξόφληση της ετήσιας συνδρομής τους, (η οποία είναι άκρως σημαντική και απαραίτητη για την αντιμετώπιση των λειτουργικών εξόδων, και την οποία μπορείτε να καταβάλλετε τμηματικά στα γραφεία μας 40ευρώ για το 2014 και 50ευρώ από το 2015/βλ. απόφ. Γ.Σ. 23/11/2014) ή με επώνυμη κατάθεση στον λογαριασμό τραπέζης (βλ. σελ. 63).

Οι Φυσικές Εορτές στην Ελληνική Μυσταγωγία

Δημήτριος Μουχάτος

Οι δύο Ισημερίες (Φθινοπωρινή και Εαρινή) καθώς και τα δύο Ηλιοστάσια (Χειμερινό και Θερινό) που βρίσκονται πάνω στην πορεία του έτους και οριοθετούν τις εποχές, αποτελούν γεγονότα τα οποία κατέχουν σημαντική θέση στην Μυσταγωγία, διότι προσδιορίζουν την μεταβολή των ουσιών και των καταστάσεων της ίδιας της Φύσης. Οι δύο Ισημερίες και οι δύο Τροπές καθιερώθηκαν από τον μυσταγωγό Ορφέα ως Φυσικές Εορτές. Οι Φυσικές Εορτές αυτές σχετίζονται άμεσα με την φυσική τάξη, αποτελώντας τα τέσσερα εκείνα εξελικτικά στάδια ή αλλιώς μεταπτώσεις στον ετήσιο χρονικό κύκλο, καθορίζοντας μία σειρά από φυσικές διεργασίες και εσωτερικά δρώμενα κατά την διάρκεια του κύκλου τους, δεδομένου ότι στην Φύση (μικρόκοσμος), όπως άλλωστε και στο Σύμπαν (μακρόκοσμος), ουδέν παραμένει στατικό και τα πάντα ρει επιτελώντας μια αέναη εξελικτική – δημιουργική διεργασία, κατά την Ηρακλείτειο ρήση.

Στην σημερινή εποχή, οι Φυσικές Εορτές αντικαταστάθηκαν από θετές γιορτές και επετείους, όπως είναι τα Χριστούγεννα, το Πάσχα, η γιορτή του Αγίου Ιωάννη του Κλείδωνα και άλλες, στις οποίες ο κόσμος που μετέχει δεν γνωρίζει την συμβολική τους σημασία. Οι Φυσικές Εορτές έχουν αξία ως διεργασία που λαμβάνει χώρα στην Φύση για την επίτευξη του θείου σκοπού. Αλλά ποιο είναι το μυστήριο του θείου έργου της Φύσης; Αναμφίβολα το ερώτημα αυτό μας οδηγεί στην διερεύνηση του περιεχομένου και της ουσίας των Ιερών δρωμένων της Αρχαίας Ελληνικής Μυσταγωγίας. Κατά την διάρκεια εξέλιξης των Ιερών δρωμένων ελάμβανε χώρα η αποκάλυψη των παραγόντων δημιουργίας της Γης, και των σχέσεων αυτής προς τις πλανητικές κινήσεις και τα αίτια των φαινομένων.

Η Ελληνική Μυσταγωγική παράδοση μετέδιδε την γνώση περί του ότι η Γη, μετά την σύσταση της, απέκτησε την ψυχική της ουσία δια της επενέργειας των ηλιακών ακτινών, αποτελώντας με την σει-

ρά της τον Γενεσιουργό παράγοντα όλων των ζωικών μορφών, έως και του ανθρώπινου όντος. Συνεπώς η ψυχή του ανθρώπου έχει Μητέρα την Γη και Πατέρα τον Ήλιο. Η Ηλιακή ακτινοβολία μετέδωσε στην μητέρα Γη την σπερματι-

κή ουσία που εξεδήλωσε την θεία μορφή. Αναλύοντας αυτήν την διαδικασία κατανοούμε απόλυτα τα λόγια του Ιεροφάντη στα Ελευσίνια Μυστήρια: «Υε- Κύε», που αποτελεί η μεν πρώτη λέξη: Υε (= βρέξε), παρότρυνση προς τον Ουρανό να αποστείλει στην Γη το άρρεν στοιχείο δια της βροχής. Η δε δεύτερη προτροπή: Κύε, απευθύνεται προς την Γη καλώντας την να γονιμοποιήσει, ως θηλυκή αρχή, το άρρεν- σπερματικό στοιχείο που θα λάβει εξ ουρανού. Κατ' επέκταση, καθίσταται αντιληπτό ότι η ψυχική ουσία, από την σύστασή της μέχρι την συγκρότησή της υπό ανθρώπινη μορφή, αποκτώντας την ικανότητα της νόησης και της εκδήλωσης πλήρων συναισθημάτων, διήλθε από τέσσερα εξελικτικά – μεταμορφωτικά στάδια, όπως και η μητέρα Γη.

Αρχικά, υπέστη την καλλιέργεια των προς ανάπτυξη και γονιμοποίηση ιδεών, κατόπιν προέβη στην εξωτερική, εκδήλωση των ιδεών, ύστερα προχώρησε στο στάδιο της εναρμόνισης των ιδεών αυτών προς τα θεϊκά αρχέτυπα και τα πρότυπα της Θείας Φύσης, και εν τέλει κατέληξε στο μεταμορφωτικό στάδιο μετασηματιζόμενης, μετουσιώνοντας τις ιδέες σε γόνιμους καρπούς, ικανούς να συγκροτήσουν και να διατηρήσουν τον ανθρώπινο οργανισμό στην ιδανικότερη σύσταση και μορφή του. Ο μύστης Πυθαγόρας καθιέρωσε στο «Ομακοείο» την Τέλεση των Φυσικών Εορτών, οι οποίες λάμβαναν χώρα κατά τις δύο Ισημερίες και τις δύο Τροπές του Ηλίου, θεωρώντας την λατρεία προς την Φύση ως Θειοτέρα απάντων. Επ' αυτού σώζεται ως ρήση του Πυθαγόρα το εξής: «Η προς την Φύση λατρεία περιλαμβάνει και τα κατά μέρος αυτής, και το πνεύμα αυτής. Αντίθετα, λατρεία προς πρόσωπο χωρίζει αυτό από την Φύση και το μειώνει. Λατρεύουμε τους θεούς ως κυρίους των δυνάμεων της Φύσης, και όχι ως ατομικά εγώ αυτής. Τα ατομικά εγώ της Φύσης τα τιμούμε μόνο για τα έργα τους.»

Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΙΣΗΜΕΡΙΑ – Φθινοπωρινή Ισημερία έχουμε την 22η προς 23η Σεπτεμβρίου. Κατά την ημερομηνία αυτήν, ο Ήλιος εισέρχεται στον αστερισμό του Ζυγού και έτσι από αστρονομικής πλευράς εισερχόμαστε στην εποχή του Φθινοπώρου. Τί συμβολίζει η Φθινοπωρινή Ισημερία; Η Φθινοπωρινή Ισημερία συμβολίζει στο πνευματικό επίπεδο την εμφάνιση της ανθρώπινης ψυχής, η οποία θα υποστεί την προπαρασκευαστική διαδικασία της καλλιέργειας των σπερμάτων, των προς εκδήλωση ιδεών. Οι σπερματικές αιτές ιδέες κυοφορούνται διαμέσου των διαδοχικών ενσαρκώσεων της ψυχής, φαινόμενο το οποίο αποτελεί εκδήλωση και επενέργεια του νόμου της Ειμαρμένης, καθώς και επιμέρους έκφραση της διαδικασίας της ανταποδοτικής δικαιοσύνης.

Οι Ορφικοί Μύστες, κατά την διάρκεια της Φθινοπωρινής Ισημερίας τιμούσαν την Φύση διότι έφερε σε εκδήλωση την ανθρώπινη ψυχή υπό την μορφή της Πρωτογόνου κόρης. Σύμφωνα με τις Ορφικές δοξασιές, η Πρωτόγονη κόρη (δηλαδή η Ψυχή της Φύσης) αποτελεί δημιουργία του έναστρου Ουρανού, ο οποίος αντιπροσωπεύει την άρρηνα - συνεχή ή αμέριστη ουσία, και της Γης που εκπροσωπεί την θηλυκή - μεριστή ή ατομική ουσία. Την περίοδο της Φθινοπωρινής Ισημερίας, οι Ορφικοί μνούσαν τους νεόφυτους και τους δίδασκαν την εσωτερική γνώση περί συστάσεως και συγκροτήσεως της Γης. Από την Φθινοπωρινή Ισημερία έως την περίοδο του Χειμερινού Ηλιοστασίου, ο μνούμενος όφειλε να κατορθώσει να αφομοιώσει την Ορφική κοσμοαντίληψη, ώστε αυτή να γονιμοποιήσει το ψυχικό του Είναι, δηλαδή την ψυχική του ύπαρξη.

Κατά την περίοδο που σηματοδοτείται από την έναρξη της Φθινοπωρινής Ισημερίας, ο μνούμενος προσπαθούσε να εξελιχθεί και να ωριμάσει πνευματικά, αποτελώντας την περίοδο εκείνη κατά την οποία ο ψυχικός άνθρωπος δέχεται την ευεργετική επίδραση του Ουρανού, ώστε να εναρμονιστεί προς τους θεϊκούς νόμους, ενώ στο φυσικό επίπεδο λαμβάνει χώρα η καλλιέργεια της Γης, προκειμένου να δεχθεί τους σπόρους και να καρποφορήσει το γόνιμο πλέον από την βροχή έδαφος. Οι Ορφικοί θεωρούσαν την περίοδο αυτήν ως την πρώτη εξελικτική φάση του ανθρώπινου γένους, εκείνη δηλαδή κατά την οποία η ψυχή κατόρθωσε να εκδηλώσει τις δυναμικές ιδιότητές της, μεταβαλλόμενη πλέον σ' ένα νοητικό όν. Η εμφάνιση των βροχών αυτήν την περίοδο υποδηλώνει, σε συμβολικό επίπεδο, την κάθοδο των ηλιακών ακτίνων από τον ουρανό στην Γη. Η παραστατική αυτή εικόνα της καλλιέργειας της Γης, προκειμένου να αποδώσει καρπούς, χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει την ψυχοπνευματική ωρίμανση της ανθρώπινης προσωπικότητας, ώστε να

εκδηλώσει υψηλόφρονες ιδέες και ευγενή συναισθήματα. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις των Μυστών της Ελευσίνας, η περίοδος αυτή αντιστοιχεί προς το χρονικό εκείνο διάστημα κατά το οποίο η Γη αναπαύεται, για να ξεκουραστεί πλέον και να μπορεί να δεχθεί στους κόλπους της τους φυτικούς καρπούς και να τους γονιμοποιήσει, ώστε στην συνέχεια να αναπτυχθούν. Εκτός όμως από τις εσωτερικές τελετές είχαν και εξωτερικές εκδηλώσεις. Έτσι, κατά την αρχή του Φθινοπώρου, σε παρακείμενο ναό του Παρθενώνος εγκαθίσταντο νεαρές Αθηναίες παρθένες, οι επονομαζόμενες Αρρηφόροι, οι οποίες επιφορτιζόνταν με την ύφανση του πέπλου της Θεάς Αθηνάς, υποδηλώνοντας την αγνότητα της ψυχής, η οποία, υφαίνοντας ή καλλιεργώντας τον ιδεολογικό σπόρο των Μυστηρίων θα καταστεί ικανή να αποκτήσει την Σοφία περιβαλλόμενη τον πέπλο της Θεάς Παλλάδος.

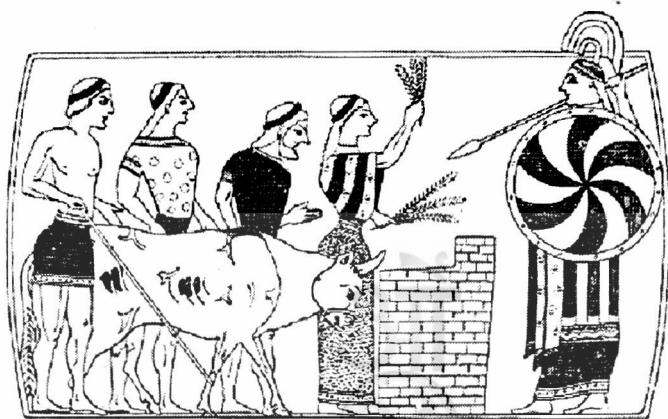
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΗΛΙΟ-ΣΤΑΣΙΟ – Κατά την χειμερινή τροπή του Ηλίου, που λαμβάνει χώρα από την 22η προς 23η Δεκεμβρίου, ο ήλιος εισέρχεται στον αστερισμό του Αιγόκερω. Έτσι εισερχόμαστε αστρονομικά στην εποχή του Χειμώνα. Η χειμερινή τροπή του Ηλίου στο πνευματικό επίπεδο προσλαμβάνει το συμβολισμό της ωρίμανσης, η οποία ανυψώνει το ψυχικό άτομο στα επίπεδα της διανόησης. Κατά την περίοδο του Χειμώνα, και συγκεκριμένα κατά την χειμερινή τροπή του Ηλίου, οι Ορφικοί γιόρταζαν την γέννηση του Διο-

νύσου του Ζαγρέα, του ελευθερωτή των ψυχών από τα δεσμά του Άδου. Η ψυχή στο στάδιο αυτό αποκτά την ισχύ και την ικανότητα να έλθει αφενός σε επαφή με τον Ουρανό, αφετέρου προσλαμβάνει την αναγκαία εκείνη γνώση ώστε να αναρριχηθεί προς τον μυητικό Όλυμπο. Κατά την περίοδο αυτήν, οι Ελευσίνιοι Μύστες τιμούσαν την αρπαγή της Περσεφόνης από τον Πλούτωνα και την κάθοδο της στο βασίλειο του Άδου. Πρόκειται για μία πολύ σημαντική μυσταγωγική παράδοση, η οποία ενέχει έναν καιρίο συμβολισμό που δεν θα πρέπει να διαφύγει της προσοχής μας, καθώς η κάθοδος της Περσεφόνης στον Άδη δεν συνεπάγεται πτώση, αλλά διαδικασία αναγκαία προς εκπλήρωση του άγραφου νόμου της αλληλεγγύης, σύμφωνα με τον οποίο οι αγνές και οι φωτισμένες ψυχές οφείλουν να επιτελέσουν κάποιο έργο και να αναλάβουν ορισμένες υποχρεώσεις έναντι των ψυχών εκείνων που βρίσκονται στο έρεβος.

ΕΑΡΙΝΗ ΙΣΗΜΕΡΙΑ – Εαρινή Ισημερία έχουμε την 20η Μαρτίου. Κατά την ημερομηνία αυτήν, ο ήλιος εισέρχεται στον αστερισμό του Κριού και έτσι εισερχόμαστε αστρονομικά στην εποχή της Άνοιξης, όπου έχουμε 12 ώρες διάρκεια της Ανατολής έως την Δύση του Ηλίου (ίση μέρα – ίση νύκτα). Στην συνέχεια, η διάρκεια της ημέρας ολοένα αυξάνεται έως το Θερινό Ηλιοστάσιο. Η χρονική περίοδος αυτή αντιπροσωπεύει την φάση εκείνη, κατά την οποία επέρχεται κάθαρση του ανθρώπου και αποβάλλει καθετί το παθολόγο ή νοσηρό, οδεύοντας προς μια πνευματική αναγέννηση. Στο Φυσικό βασίλειο, η περίοδος αυτή ταινιζεται με την βλάστηση των σπόρων και την δημιουργία νέων φυτών. Πρόκειται για το διάστημα εκείνο, κατά το οποίο λαμβάνει χώρα σε ψυχουργικό επίπεδο η εκδήλωση φυσικών ιδεών και ολοκληρωμένων συναισθημάτων.

Η πλήρης πνευματική αναγέννηση θα συντελεσθεί κατά την Εαρινή Ισημερία και εντεύθεν, καθότι οι ηλιακές ακτίνες θερμαίνουν και ακτινοβολούν στην ατμόσφαιρα, επενεργώντας έτσι θετικά για την εκδήλωση της βλάστησης και της άνθισης των Φυτών, αυτό αποτελεί ένα Φυσικό φαινόμενο το οποίο εναρμονίζεται προς τις ψυχικές διεργασίες που συντελούνται στο εσωτερικό επίπεδο, ωθώντας τις ψυχές προς την σταδιακή απομάκρυνση τους από τα τιτανικά δεσμά και την ανύψωσή τους προς την αθανασία.

Επ' αυτού, σκόπιμο κρίνεται να θυμηθούμε τα λόγια του Ιεροφάντη στην Ελευσίνα, ο οποίος ως διδαχή επεσήμανε ότι δεν είναι η Γη εκείνη που κυοφορεί όπως η γυναίκα, αλλά είναι η γυναίκα εκείνη που γεννά μιμούμενη την Γη. Κατ' επέκταση δε, τα λόγια του Ιεροφάντη απηχούσαν την μεγάλη διαπίστωση ότι ο άνθρωπος

οφείλει σε όλη την διάρκεια της ζωής του να σκέπτεται και να πράττει «κατά φύσιν», και να εναρμονίζεται προς τις λειτουργίες της Φύσης

διατηρώντας και αναπτύσσοντας το θαυμαστό φαινόμενο της ζωής και ευρύτερα της δημιουργίας.

Από την Χειμερινή τροπή του Ηλίου και εντεύθεν, η ημέρα και το φως, φυσικό και πνευματικό, αυξάνει. Ακριβώς αυτήν την σταδιακή μετάβαση από το σκότος προς το φως, εόρταζαν και οι Ελευσίνιοι Μυσταγωγοί δια της υπομνήσεως του Χειμερινού Ηλιοστασίου, επισημαίνοντας την νίκη του Φωτός έναντι του σκότους. Η Εαρινή Ισημερία, ως συμβολικό ορόσημο, αντιπροσωπεύει την εξάλειψη της Τιτανικής – θνητής φύσεως του ανθρώπου και την αναγέννηση του ανάμεσα στις πνευματικές οντότητες του θεικού κόσμου, δηλαδή την «αθανатоποίηση» του. Διεργασία, η οποία προϋποθέτει τον θάνατο των Παθών και των τιτανικών αδυναμιών και την ανάδυση αρετών, οι οποίες ολοκληρώνουν την προσωπικότητα του Μυσούμενου και τον καθιστούν Μύστη.

Οι Ορφικοί εόρταζαν την Εαρινή Ισημερία με επίκεντρο τον θάνατο του Διονύσου του Ζαγρέα, και την εκ νέου γέννησή του με την παρέμβαση της Θεάς Αθηνάς (δηλαδή του σοφού πνεύματος) από την φύση του Ολυμπίου Διός ως Διονύσου του Ανθίου, ο οποίος κατόπιν μεταμορφώνεται στον Διόνυσο τον Ελευθερέα, δηλαδή στον ελευθερωτή των ανθρώπινων ψυχών εκ των δεσμών της ύλης. Έτσι ο Διόνυσος ο Ζαγρεύς, από χθόνια θεότητα μεταμορφώνεται σε Ουράνια θεότητα, τον Διόνυσο τον Ελευθερέα. Την ημέρα της Εαρινής Ισημερίας, οι Ορφικοί τελούσαν συμπόσια, τα λεγόμενα «ωμοφάγια», όπου σύμφωνα με το έθιμο θυσίαζαν τον Διονυσιακό Ταύρο και κατόπιν μοιραζόντουσαν οι μετέχοντες το σφάγιο. Ένα από τα εμβλήματα του Διονύσου είναι ο ταύρος, αναχθείς σε μυστηριακό σύμβολο σχετιζόμενο προς την επενέργεια των θείων νόμων και την επίτευξη της ψυχικής αθανασίας.

Κατά την διάρκεια του τριμήνου που προσδιορίζει το διάστημα από την Εαρινή Ισημερία μέχρι και την Θερινή τροπή του Ηλίου, οι Μνυόμενοι όφειλαν να πραγματώσουν την ψυχική και πνευματική τους εναρμόνιση προς το κάλλος της Φύσης, όπως εκδηλώνεται με πολύχρωμα άνθη, ενώ παράλληλα έπρεπε να αναπτύξουν τα ανάλογα αισθήματα που να ανταποκρίνονται προς τα εύοσμα αρώματα των λουλουδιών της Άνοιξης. Όφειλαν δηλαδή να προβούν σε μεταμορφωτική ανέλιξη – μεταστοιχείωση της προσωπικότητάς τους προς μία ευγενέστερη και ανώτερη μορφή, σύμφωνα με τα θέσμια των Μυστηρίων. Την περίοδο αυτήν, στα Ελευσίνια δρώμενα περιγραφόταν η απελευθέρωση της Περσεφόνης από τα δεσμά του βασιλείου του Πλούτωνα, η οποία συντελείται με την βοήθεια του Διονύσου του Ελευθερέα. Ο Διόνυσος, μάλιστα, αναβιβάζει την Περσεφόνη στον Όλυμπο ανάγοντας την σε ουράνια θεότητα. Οι ψυχές αποβάλλουν το θνητό – Τιτανικό τους περιβλήμα και ανάγονται σε πνευματικές οντότητες των ανωτέρων κόσμων.

Την περίοδο αυτήν ετελούντο από τον Αρχαίο Ελληνικό κόσμο τόσο τα Ανθεστήρια, κατά την Άνοιξη, όσο και τα Παναθήναια. Ο θάνατος της Τιτανικής φύσης και η αναγέννησή της ως αθάνατη οντότητα, αποτελούσε ένα μυστηριακό δρώμενο το οποίο χαρακτήριζε την εξιστόρηση της ζωής όλων των μεγάλων Μυστών, Ηρώων και Ηλιακών μορφών, οι οποίες, ούσες θεόσταλτες μορφές, είχαν προέλθει από παρθενογένεση, είτε πρόκειται για τον Βάκχο και τον Ηρακλή, είτε για τον Απολλώνιο τον Τυανέα και τον Πυθαγόρα, είτε για τον Άδωνη και για τον Χριστό. Ο όρος θάνατος, χρησιμοποιούμενος στις μνητικές διεργασίες, δεν αναφέρεται στην κυριολεκτική νέκρωση – αφανισμό, αλλά στην μεταμόρφωση – μεταστοιχείωση των μορφών κατά την υπαγόρευση των αρχών των θείων εξελικτικών νόμων, που διέπουν ολόκληρη την Φύση αλλά και όλο το Σύμπαν.

ΘΕΡΙΝΗ ΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ – Θερινή τροπή του Ηλίου έχουμε από την 21η Ιουνίου προς την 22η Ιουνίου. Κατά την ημερομηνία αυτήν, ο Ήλιος εισέρχεται στον αστερισμό του Καρκίνου και έτσι εισερχόμαστε αστρονομικά στην εποχή του Καλοκαιριού. Η περίοδος αυτή αντιπροσωπεύει την χρονική στιγμή, κατά την οποία η ανθρώπινη ψυχή, έχοντας αποκτήσει την συνειδησιακή εκείνη ωριμότητα, παύει να υφίσταται ολοκληρωτικά τις επιδράσεις του Ερέβους εισερχόμενη στο αέναο φως, αποκτώντας δικαίωμα εισόδου στο πεδίο της αθανασίας και ανέρχεται στα «ανώτερα δώματα», δηλαδή «εκθεώνεται». Οι Ορφικοί, κατά την θερινή τροπή του Ηλίου εόρταζαν την κυριαρχία της «εκθεωμένης» ζωής επί του νόμου του θανάτου. Κατά τον εορτασμό ελάμβανε χώρα συμπόσιο, το οποίο ονομαζόταν «Αμβρουσία», και ποτό το οποίο αποκαλούσαν «Διονυσιακό οίνο».

Αποκορύφωση των εκδηλώσεων των Ορφικών, αποτελούσε η εκδήλωση της ευγνωμοσύνης τους προς τον Θεό Απόλλωνα, τον θεό της αιώνιας νεότητας, ο οποίος, κατ' αυτήν την στιγμή του έτους παρέδιδε την λύρα του στον Ορφέα για να κρούει τις χορδές της και να μεταδίδει στις ψυχές των Μυστών τους ήχους της, και να εναρμονίζονται οι πνευματικές τους δυνάμεις προς την πνευματική φύση

του Θεού Απόλλωνα. Η τέταρτη μύηση στα Ορφικά Μυστήρια γινόταν κατά την θερινή τροπή του Ηλίου, οπότε οι ακτίνες του Ηλίου είναι ζωηρότερες και οι καρποί ωριμάζουν. Η θερμότητα των Ηλιακών ακτίνων αυτής της εποχής αναπαριστούσε την Φωτοβόλο των σκέψεων των τελείων Μυστών και το γόνιμο των καρπών της θείας ιδεολογίας, που οι Ιεροφάντες μεταλαμπάδευαν στους μμούμενους. Οι μύστες της Ελευσίνας τε-

λούσαν κατά την Θερινή Τροπή του Ηλίου γιορτή σε δόξα και ανάσταση της κόρης Περσεφόνης, και σε δόξα του Διονύσου του Ελευθερέα (δηλαδή του Ελευθερωτή των ανθρωπίνων ψυχών).

Η Περσεφόνη είναι η ψυχή της Γης, η οποία διήλθε απ' όλες τις καταστάσεις των τεσσάρων εποχών και κατόπιν ανήλθε στον Όλυμπο, δηλαδή στην χώρα της αιώνιας ζωής και του αιώνιου πνεύματος. Πριν όμως ανέλθει η Περσεφόνη στον Όλυμπο, συζευγνύεται τον Θεό Διόνυσο τον Ελευθερέα, και έτσι θα ζήσει μετ' αυτού την αιώνια νεότητα και αθανασία. Την περίοδο του θέρους επέρχεται η ωρίμανση του σίτου, ο οποίος κατά τα διαδοχικά στάδια σποράς, καλλιέργειας, βλάστησης και ωρίμανσης – συγκομιδής, συμβολίζει τα εξελικτικά στάδια από τα οποία θα πρέπει να διέλθει η ψυχή του Μύστη, για να γνωρίσει την «εκθέωση». Η καλλιέργεια του σίτου μεταδόθηκε στην Ελευσίνα από την Θεά Δήμητρα προς τον Ήρωα Τριπτόλεμο, ώστε ο άνθρωπος να πάψει να τρέφεται με σάρκες και να ανατραφεί με τις θρεπτικές ουσίες που παράγει η μάνα Γη.

Ο Διόνυσος δίδαξε στους ανθρώπους την καλλιέργεια της αμπέλου από όπου προέρχεται ο οίνος. Ο Οίνος και ο Άρτος αποτελούν αμφότερα θεόσταλα και μεταμορφωτικά μέσα, συμβολίζοντας το αίμα και το σώμα παντός κεκαθαυμένου, και γι' αυτό αποτελούν τα μέσα της μυστηριακής μετάληψης. Ο Διόνυσος ως βλαστικός θεός, γιος του Ουρανού/Διός και της Σεμέλης/Γης, αποτελεί μια σωζόμενη παράδοση που αναδεικνύει το φυσιολατρικό υπόβαθρο της Ελληνικής Μυσταγωγίας, τονίζοντας παράλληλα ότι δια της Φύσεως εκδηλώνεται το Θεϊόν. Η περίοδος που μεσολαβεί από την Θερινή τροπή του Ηλίου μέχρι και την νέα Φθινοπωρινή Ισημερία, είναι η φάση εκείνη κατά την οποία οι αγνές και πνευματικά ολοκληρωμένες ψυχές έχουν αποβάλλει την θνητή – Τιτανική φύση και έχουν εισέλθει στο βασίλειο του Φωτός. Στην Ελευσίνα, αυτή η κατάσταση συμβολιζόταν με το επίπεδο της Εποπτείας απ' όπου εξέρχονταν οι τέλειοι Μύστες. Όσες ψυχές δεν κατόρθωσαν να αποβάλλουν το έρεβος και να εξελιχθούν προς ανώτερα επίπεδα και καταστάσεις συνειδητότητας, έχουν την δυνατότητα να αναλογισθούν τα ατοπήματά τους και μέσω της εξάλειψης αυτών να ανέλθουν και αυτές στον Πνευματικό Όλυμπο.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ – Ο Ήλιος επιδίδεται στην συνθετική λειτουργία, στην αποσύνθεση αλλά και στην ανασύνθεση των μορφών και των ουσιών της ζωής, ασκώντας μια ζωογόνο δύναμη που επιδρά στην μεταμορφωτική λειτουργία. Ο Ήλιος με την ακτινοβολία του αφιπνίζει τα σπέρματα των ιδεών και επιβληθεί τα όντα να ανελιχθούν. Αναφορικά όμως με τον άνθρωπο, θα πρέπει ο ίδιος ο άνθρωπος ν' απαλείψει κάθε αντίδραση των στοιχείων της κατώτερης του φύσης, ώστε να λάβει από τον Ήλιο τον δωρητή της ζωής και το σύμβολο του υπέρτατου λόγου, την Πνευματική Αθανασία.

Από την Άχρονη Σοφία Η ΦΥΣΗ

Ω Φύση, από σένα προέρχονται όλα, μέσα σου είναι όλα,
και σε σένα καταλήγουν τα πάντα.

ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ

Η Φύση είναι παντού η ίδια.

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

Η Φύση είναι πατρίδα της γενιάς του κάθε ανθρώπου.

ΕΥΡΙΠΙΔΗ

Η Φύση από τα φαινόμενα, δεν μας δίνει την εντύπωση ότι
είναι ένα πράγμα που διέπεται από γεγονότα άτακτα και ασύν-
δετα μεταξύ τους, όπως μια κακότεχνη τραγωδία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Δεν είναι δυνατόν να λαθεύουν οι νόμοι της Φύσης. Η Φύση
είναι ισχυρότερη από κάθε διδασκαλία.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ

Η Φύση ποτέ δεν επιζητά το κακό. Το να ενεργείς σύμφωνα
με την Φύση, είναι νόμος της ζωής. Να αποστρέφεται όσα βρί-
σκονται στην εξουσία μας, αλλά είναι αντίθετα προς την Φύση.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ

Η ζωή που συμφωνεί με την Φύση, είναι ακριβώς το ίδιο με
την ενάρετη ζωή. Γιατί η αρετή είναι ο τελικός σκοπός στον
οποίο η Φύση μάς οδηγεί.

ΖΗΝΩΝ

Η Φύση και η διαπαιδαγώγηση είναι κάτι παρόμοιο. Γιατί
βέβαια, η διαπαιδαγώγηση βάζει σε τάξη τον άνθρωπο, τακτο-
ποιώντας τον όπως τον μετασχηματίζει σύμφωνα με την Φύση.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ

Η φυσική ζωή ταυτίζεται με την ενάρετη ζωή.
ΖΗΝΩΝ ΚΙΤΙΕΥΣ

Η Φύση δεν αναγνωρίζει την απάνωση και καταριέται κάθε αδράνεια.
ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ

Η Φύση μας δίνει την τέχνη και η τέχνη τις άγνωστές μας ομορφιές της Φύσης.
ΚΙΚΕΡΩΝ

Αυτόματα η Φύση βρΐσκει τις ενδεδειγμένες αντιδράσεις του οργανισμού (απέναντι στην κάθε αρρώστια).
ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ

Δεν έχεις ανάγκη από οπτικά μέσα για να διαβάσεις το βιβλίο της Φύσης. Παρατήρησε βαθιά στο εσωτερικό σου και θα κατορθώσεις να το βρεις εκεί και να το καλομελετήσεις.

JOHN DRYDEN (1631-1700, Άγγλος ποιητής, συγγραφέας θεατρικών έργων και κριτικός λογοτεχνίας)

Η Φύση είναι ο θρόνος της θείας μεγαλοπρέπειας.

GEORGE-LOUIS LECLERC, Comte de BUFFON (1707-1788, Γάλλος φυσιοδίφης, μαθηματικός, και κοσμολόγος)

Πηγαίνω στην Φύση, όπως οι μέλισσες στα άνθη, για να πάρω το νέκταρ της και να κάνω με αυτό το μέλι μου.

BARUCH SPINOZA (1632-1677, Ολλανδός φιλόσοφος Εβραϊκής καταγωγής)

(Πηγές: Χαράλαμπος Μπάρακλης – «Γνωμικά και Παροιμίες», εκδ. «Εστία», Ν.Α. Ζαγκλαβήρα – «Εγκυκλοπαίδεια της Αρχαίας και Νεώτερης Σοφίας», εκδ. Παγουλάτου)

ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ

Ρένα Κεφαλούδη

Τί είναι πίστη; Η θρησκευτική πίστη είναι μια αθεμελίωτη ελπίδα; Η πεποίθηση πως υπάρχουν αληθινά όσα επιθυμούμε να φανταζόμαστε; Θα προσπαθήσω να αναλύσω, όσο το δυνατόν, την έννοια της πίστης. Η θρησκευτική πίστη είναι η παραδοχή μιας «αλήθειας» που δεν στηρίζεται στην γνώση και την εμπειρία μας, αλλά στην θεόπνευστη ιερή γραφή που εκφράζει τον Λόγο του Θεού, ή των προφητών και των Αγίων, ή διατυπώνει την διδασκαλία των πατέρων της Εκκλησίας. Δηλαδή πρόκειται για θείες και υπερβατικές αλήθειες, μη κατανοητές όμως από τον ανθρώπινο Λόγο αφού, κατά τον Αυγουστίνο, η πίστη προηγείται της νόησης και επομένως πιστεύω για να εννοήσω και όχι για να πιστέψω.

Επίσης, η ρήση του Απ. Παύλου στην *Επιστολή Α προς Κορινθίους*, λέει: «Η πίστις υμών μη εν σοφία ανθρώπων, αλλ' εν δυνάμει Θεού». Δηλαδή, η πίστη είναι η ελπίδα, η πεποίθηση πως υπάρχουν αληθινά όσα επιθυμούμε. Με άλλα λόγια, είναι υποταγή σε αναπόδεικτη ιδεολογία που συχνά εμποδίζει την δραστηριότητα και την επιστη-

μονική αντιμετώπιση της πραγματικότητας. Υπάρχει όμως διαφορά ανάμεσα στην τυφλή πίστη και στην έλλογη πεποίθηση. Η πίστη αφορά στους απαίδευτους, που πιστεύουν σε διάδοσεις και μύθους χωρίς να μπορούν να δικαιολογήσουν αυτά που δέχονται ως αληθινά. Γνώρισμα του πιστού είναι η αγάπη προς το μεταφυσικό και εξωλογικό, στο μυστηριώδες και το ανεξερεύνητο. Ο ορθός Λόγος, που είναι γνωστικό στοιχείο, δεν τους συγκινεί και οι ορθολογιστές γι' αυτούς είναι αθεϊστές.

Η πίστη δεν είναι γνώση, αφού πηγάζει από την αποκάλυψη, και η θεολογία είναι η φιλοσοφία της πίστης και όχι η απόδειξη της πίστης στον Θεό. Το θρησκευτικό δόγμα στηρίζει το μυστήριο, αλλά δεν το ερμηνεύει ούτε ευθυγραμμίζεται με τον ορθό Λόγο. Στο αδιέξοδα που οδηγεί το θρησκευτικό δόγμα ή το κείμενο των χριστιανικών Γραφών, ο ορθόδοξος καταφεύγει στην Πατερική, δηλαδή την γραπτή παράδοση, ο ρωμαιοκαθολικός στο αλάθητο του Πάπα και ο προτεστάντης στην μαρτυρία του Αγίου Πνεύματος. Κα-

νείς δεν χρησιμοποιεί την δική του λογική κρίση, γιατί θα γίνει «αιρετικός» ή ετερόδοξος. Η γνώμη των πιστών κάθε θρησκείας ονομάζεται ορθοδοξία, ενώ η γνώμη των άλλων θρησκευόμενων αποκαλείται ετεροδοξία.

τα ελεύθερα κριτικά πνεύματα. Το άκτιστο Φως της Ανατολικής θεολογίας, ή το υπερφυσικό της Δυτικής προϋποθέτουν την άρνηση της γνώσης και την παραδοχή του υπερβατικού δια της πίστεως. Οι θέσεις αυτές περ-

Η θρησκευτική ερμηνεία του κόσμου αρχίζει εκεί όπου τελειώνει η επιστημονική εξήγησή του. Εκεί που σταματάει φυσιολογικά ο νους και με επιστημονική σεμνότητα σιωπά, προβάλλει η φαντασία με έπαρση και προφητεύει και απωθεί την νοητική γνώση. Κάνει τον ψυχισμό να βιώνει άλλη πραγματικότητα, χωρίς την εμπειρία του θετικού στοχασμού στηριγμένη σε αλληγορίες και σύμβολα, τα όνειρα, τους μύθους, τις επιθυμίες και τις ελπίδες. Αυτή η θρησκεία που γεννιέται από την φαντασιακή δόμηση, θεσμοθετεί νόμους και δόγματα για την ηθική και εθιμική ζωή του ανθρώπου, γίνεται εξουσία και κράτος «εν κράτει».

Οι θρησκείες δεν πείθουν τους βαθύτερα σκεπτόμενους, γιατί παρακάμπτον τον Λόγο. Τα επιχειρήματα της θρησκείας έχουν σχεδόν αμφισβητηθεί από

νούν εύκολα στις μάζες, όχι όμως στα πνεύματα που φιλοσοφούν θετικά, αντικειμενικά και ανεπηρεάστα.

Στην πίστη καταφεύγουν οι απελπισμένοι, αυτοί που έχασαν την νοητική τους ικανότητα, τις σωματικές τους δυνάμεις και γενικά όσοι προσπαθούν να φύγουν μακριά από το απάνθρωπο κοινωνικό σύστημα. Μια Λατινική ρήση λέει: «Στην πίστη αναζητούν καταφύγιο οι γέροι, οι άτυχοι και οι γυναίκες». Η φτώχεια και το πνευματικό σκοτάδι είναι οι βαθύτερες πηγές των θρησκευτικών προλήψεων, που κρατούν τους ανθρώπους καθηλωμένους σε ένα είδος μοιρολατρίας και συντηρητισμού.

Οι θέσεις της Ελληνικής φιλοσοφίας, που είναι η κατά Λόγου νόηση του κόσμου, είναι διαφορετικές. Έξω από τον ορθό Λόγο, η κάθε αλήθεια είναι

αδιάβλητη. Η Ελληνική σκέψη θεώρησε ως «ηγεμόνα» του νου και «θεού» τον Λόγο, και ως αλήθεια την ταύτιση της πραγματικότητας με την διάνοια. Κατά τον Αριστοτέλη, η γνώση και η αλήθεια εξομοιώνονται και το ύψιστο αγαθό είναι «της ψυχής ενέργεια κατά Λόγου» (*Ηθικά*). Όλοι οι φιλόσοφοι, στα ηθικά τους έργα ύμνησαν την Λογική. Ο Δημοκρίτος ονόμαζε την Αθηνά «τριτογένεια φρόνησιν»,

δηλαδή ότι από την φρόνηση τρία «ταύτα συμβαίνουν: το ευ λογιζέσθαι, το ευ λέγειν και το πράττειν».

Κατά τον Ηράκλειτο, ο Λόγος είναι αιώνια αλήθεια και ο κοσμικός νόμος μαζί, που αποτελούν την αληθινή σοφία. Ο Λόγος έκλεινε μέσα του ολόκληρο το πνεύμα αφού ήταν φορτισμένος με τα ηθικά, γνωστικά και αισθητικά στοιχεία. Το «Εν Αρχή ην ο Λόγος» τού *Κατά Ιωάννην*, αυτές τις φιλοσοφικές Ελληνικές θέσεις απηχεί και ο Πλάτων στους *Νόμους*, λέει: «Ο νους, ουδενός υπήκοος έστιν ουδέ δούλος αλλά πάντα αρχών,

εάν περ' αληθινός ελεύθερος τε όντως η κατά φύσιν». Έτσι, ο Έλληνας Λόγος έδωσε έκφραση στην ανέκφραστη μορφή, στην αμορφία ζωής, στις νεκρές λέξεις, και νόημα στις αφηρημένες έννοιες. Καλλιέργησε την αμφιβολία προς τους μύθους και τα δόγματα και υπέδειξε τον κριτικό έλεγχο και τον διάλογο.

Η διαλεκτική, βασισμένη στον ορθό Λόγο, αποκατέστησε τις θεϊκές και τις ανθρώπινες αυθεντίες. Σχετικά με την πίστη, ο φιλόσοφος ξέρει πως υπάρχουν δύο αντίθετες μορφές της: η διανοητική πίστη που ξεκινάει από το πραγματικό για να βρει το άγνωστο, και η συναισθηματική πίστη που ξεκινάει από το άγνωστο για να βρει την πραγματικότητα. Η πρώτη πίστη ονομάζεται επιστημονική και η δεύτερη θρησκευτική. Η επιστημονική πίστη είναι μια παραδοχή ορθολογικών υποθέσεων βασισμένη σε πραγματικά δεδομένα.

Η θρησκευτική είναι συναισθημα, που προσπαθεί να πείσει την νόηση ότι οι φανταστικές υποθέσεις οδηγούν στην βεβαιότητα. Οι θεολόγοι έχουν μιλήσει για ανεπάρκεια της λογικής. Φυσικά, δεν αρνείται κανείς τις ατέλειες της λογικής. Η λογική, με όργανο την επιστήμη για να κατακτήσει το άγνωστο, πρέπει να βρίσκει μεθόδους –και τις βρίσκει. Μόνο με την λογική ο άνθρωπος τιθάσευσε την Φύση και κυρίευσε το Διάστημα.

Η θρησκεία εκτοπίζει τον ορθό Λόγο και θεωρεί τον σκεπτόμενο ως δαιμονοκρατούμενο, και αυτό ακριβώς είναι ο επικίνδυνος θρησκευτικός φανατισμός. Η θρησκευτική πίστη προσπαθεί να ξεπεράσει το Λογικό με θαύματα, θεατρικούς μύθους, δωροδοκίες κλπ., ενώ η διανοητική πίστη του επιστήμονα ξεκινάει από το πραγματικό για να φθάσει στο άγνωστο. Η πίστη του θρησκευόμενου ξεκινάει από το άγνωστο για να κατακτήσει την πραγματικότητα. Ο θρησκευόμενος πιστός υποτιμά την λογική και αυτό-εγκαταλείπεται στον θεό του, που του αποκάλυψε την αλήθεια και την σωτηρία της ψυχής του, και ερευνά την αλήθεια στις Ιερές Γραφές της θρησκείας του.

Ο Kant θεώρησε την ύπαρξη του Θεού και την αθανασία της ψυχής ως έννοιες αδιερεύνητες από την λογική (die paralogismen). Έτσι, όποιος προσπαθεί να εξηγήσει έναν παραλογισμό, καταφεύγει σε έναν άλλο. Η κάθε θρησκεία στηρίζεται στην πίστη ενός υπερβατικού μύθου. Είναι μια φανταστική δομή, γοητευτική κάποτε, αλλά ανορθόλογη. Ο Θεός δεν είναι αντικείμενο επιστημονικής έρευνας και εμπειρίας. Γι' αυτό υπάρχει μυθολογία και σοφιστική θεολογία, και οι σοφιστές κάθε θρησκείας λένε ότι η «χάρη» του Θεού δίνει στον άνθρωπο την πίστη για την σωτηρία του, αλλά τότε η χάρη

αυτή δεν δεσμεύει την ελεύθερη επιλογή του. Ο ισχυρογνώμων πιστός θα έπρεπε να ερευνά, αλλά η ίδια η θρησκευτική πίστη του απαγορεύει την έρευνα.

Η λαϊκή ρήση: «Πίστευε και μη ερευνά», έχει βάση ακριβώς το «Ερευνάτε τας Γραφάς Μου» και όχι τις γραφές και τις γνώμες άλλων που ίσως είναι αντίθετες – άρα δεν υπάρχει κριτικός Λόγος. Όποιος δεν ερευνά, πιστεύει ότι βρήκε την αλήθεια, οπότε παύει να ψάχνει για την αλήθεια. Η θρησκευτική πίστη προέρχεται από τον φόβο και την πνευματική οκνηρία για έρευνα και κριτική σκέψη.

Πάντως, δεν είναι σωστό να ζει ο άνθρωπος μόνο με πίστη και όνειρο όταν πεινάει για γνώση και βεβαιότητα. Ο Θεός είναι ο Λόγος και το πρώτο αίτιο της ορθής σκέψης. Τίποτα παράλογο δεν του ανήκει, θα μας πει ο Κέλσος στον «*Αληθή Λόγο*» του, ο δε Νίτσε: «Η πίστη όχι μόνο δεν μετατοπίζει βουνά, αλλά υψώνει βουνά εκεί που δεν υπάρχουν. Η πίστη είναι το βέτο εναντίον της επιστήμης. Η πίστη είναι μια συνεχής απόρριψη της Λογικής».

Άλλο πράγμα λοιπόν, η λογική (διανοητική) πίστη του επιστήμονα, που ξεκινάει από το πραγματικό για να προσεγγίσει το άγνωστο, και άλλο η παράλογη (συναισθηματική) πίστη του θρησκευόμενου που ξεκινάει από το άγνωστο για να κατακτήσει την πραγματικότητα.

ΠΑΡΑΚΕΛΣΟΣ ΚΑΙ ISAAC NEWTON

Δρ. Νικόλαος Χαρακάκος

Δύο αλχημιστές, εσωτερικοί επαναστάτες, είναι τόσο ο Παράκελσος όσο και ο Isaac Newton. Κάλυπταν με την αλχημική πειραματική φιλοσοφία τους από τον 15ο έως τον 17ο μΧ αιώνα. Ο Παράκελσος –στην κοινωνική πραγματικότητα Philippus Theophrastus Aureoles Bombastus von Mehenhein– γεννήθηκε το 1493μΧ στην Ελβετία και πέθανε το 1541μΧ, σε ηλικία 48ετών. Ο πατέρας του ήταν γιατρός και χημικός. Ο Παράκελσος άρχισε την σταδιοδρομία του ως αναλυτής ορυχείων έως τον 16ο έτος της ηλικίας του. Έπειτα σπούδασε στην Βασιλεία και την Βιέννη, και έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα από το πανεπιστήμιο της Ferrara. Περιηγήθηκε όλη

την Ευρώπη ως επισκέπτης γιατρός και μαθητευόμενος ανθρακωρύχος.

Εντυπωσιάστηκε κυρίως από την Ρωσία, την Γαλλία, τις Κάτω Χώρες, την Ιταλία, την Ουγγαρία. Η επιθυμία του ήταν να εγκατασταθεί στο Στρασβούργο, όχι ως γιατρός αλλά ως σιτέμπορος. Πάντως, οι περιηγήσεις του πρέπει να γίνονταν συνδυαζόμενες με το επάγγελμά του ως στρατιωτικός γιατρός, εφόσον στις χώρες που περιηγήθηκε γίνονταν την ίδια εποχή πολεμικές συγκρούσεις.

Υπήρξε αιχμάλωτος των Τατάρων και έτσι βρέθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί όλοι τον θαύμαζαν για τον πλούτο των γνώσεών του. Στην Κωνσταντινούπολη έμαθε σπάνια αλχημικά μυστικά. Ένα από αυτά είναι το Διάλυμα. Σύμφωνα με την Δρα Δήμητρα Νικολαΐδου, «μπορούσε να καταλύσει κάθε κόλλα, κατείχε την ικανότητα να διαχειρίζεται το φως, αλλά και τον τρόπο να ανασταίνει τους νεκρούς!» (βλ. «Οι Αιρετικοί», Παράκελσος: 1493-1541, Νεύτων: 1643-1727, εκδ. ΑΡΧΕΤΥΠΟ, 2014, σ. 32). Φημολογείται ότι κατείχε το ελιξίριο της αθανασίας. Το 1526 εγκαταστάθηκε στο Στρασβούργο. Εκεί εγκατέστησε ιατρείο και ασκούσε την Ιατρική. Συγχρόνως προχώρησε στην μύησή του στην υπέρ-επιστημονική φιλοσοφία του Αλχημικού Μυστικισμού (βλ. Nich. Goodrick-Clarke: «*Western Esoteric Masters*», εκδ. North Atlantic Books). Την αλχημεία τού δίδαξε ο Επίσκοπος Trithemius, μέγιστη αποκρυφιστική φυσιογνωμία (βλ. A. Roob: «*Alchemy and Mysticism*», εκδ. Taschen).

Ο εν λόγω Επίσκοπος μερίμνησε να διοριστεί ο Παράκελσος ως γιατρός της Πόλης στην Βασιλεία, και συγχρόνως καθηγητής στο εκεί πανεπιστήμιο. Η καθηγεσία του, πάντως, διήρκεσε μόνο ένα έτος. Εικάζεται ότι υπεύθυνη για την απομάκρυνσή του στάθηκε η αλαζονεία του Kant, που καταδεικνύεται από την εκ μέρους του χρησιμοποίηση του ονόματός του. Για κάποια περίοδο είχε αφαιρέσει το σκέτο von Moehelien, και χρησιμοποιούσε πλέον ολόκληρο το όνομά του ώστε να τονίζει την αριστοκρατική οικογενειακή προέλευσή του. Αργότερα προτίμησε να μεταχειρίζεται μόνο το Paracelsus. Ήθελε να δείξει ότι ήταν ανώτερος ακόμη και από τον Κέλσο, ο οποίος είχε γράψει μία από τις πρώτες ιατρικές διατριβές.

Ο Παράκελσος έδινε τις διαλέξεις στα Γερμανικά. Όλοι οι άλλοι τις έδιναν στα Λατινικά. Αυτή η κίνησή του ερμηνεύτηκε ως ριζοσπαστική καινοτομία του, για να περνάει στο κοινό ευκολότερα τα αποκρυφιστικά κρυμμένα μηνύματα των εξαιρετων ομιλιών του. Όμως, όταν στην κεντρική πλατεία της Βασιλείας έκαψε τα συγγράμματα του Avicenna και του Γαληνού, με την παραδοσιακή διδασκαλία των οποίων αντιτίθετο στο πανεπιστήμιο, προξένησε αλισιδατές αντιδράσεις. Μολονότι θεράπευε τους φτωχούς δωρεάν, οι εχθροί του τον έδιωξαν από την Βασιλεία.

Από εκεί και πέρα αρχίζει την μυστικιστική έρευνα περιπλανώμενος στην Ευρώπη, την Αφρική, την Μικρά Ασία. Είναι η καθαρά μαγική περίοδός του (βλ. M. Rulandus: «*Lexicon of Alchemy*», εκδ. Kessinger). Αφοσιώνεται στην μαγεία, αποκτάει εξειδίκευση στην αστρολογία, θεραπεύει τις παθήσεις με ζωδιακά φυλακτά (βλ. S.

Martin: «*Alchemy and Alchemists*», εκδ. No Exit Press). Εξάλλου, στον Παράκελσο αποδίδεται το σύγγραμμα «Αλφαβητάρι των Μάγων». Με βάση αυτό χάραξε ονόματα Αγγέλων επάνω στα φυλακτά. Βέβαια, βασιζόταν και σε παλαιότερα κριμώρια μαγείας (grimoires). Δεν παραδεχόταν τον Κορνήλιο Αγρίππα, ούτε τον Nicholas Flamel.

Ο Kant Gustav Jung, που ερεύνησε το συγγραφικό του έργο και επηρεάστηκε από αυτό στην θεμελίωση της δικής τους αρχετυπικής αναλυτικής φιλοσοφίας, θεωρεί τον Παράκελσο σκεπτικιστή μάγο και αποκρυφιστή, υπό την έννοια ότι πάντοτε αμφέβαλε για το έμπρακτο υλοποιήσιμο αποτέλεσμα των απόκρυφων επιστημών, στις οποίες επιδίδονταν. Εξάλλου, δεχόταν την μαγεία και τον αποκρυφισμό ως συμπληρωματικές γνώσεις την Ιατρικής. Υπήγε στην Ιατρική την Χημεία, την Μεταλλουργία, όπως ονόμαζε την Αλχημεία, και την Αστρολογία. Όμως, αλχημιστή τον έκαναν ο Νεοπλατωνισμός, η Ερμητική φιλοσοφία και γενικότερα όποια φιλοσοφία βασίζεται στον Πυθαγόρα. Η Αλχημεία του Παράκελσου συνάπτονταν πάντα με την Φυσική. Η σύζευξη φυσικής επιστήμης και απόκρυφης υπέρ-επιστήμης στο έργο του, οδήγησε στην δημιουργία της αποκλειστικής δικής του μυστικιστικής Ιατρικής.

Στον αλχημιστή Παράκελσο, πρακτικές θεραπείες και μαγεία συνυπάρχουν με τα πειραματικά δεδομένα της κλασικής Ιατρικής. Ο Μυστικός Τύπος του (Φόρμουλα) εστιάζεται στο ενιαίο της Φύσης και του ανθρώπου. Πιστεύει ότι ο Θεός είναι Φως. Είναι ο σύγχρονος Ερμής ο Τρισμέγιστος, της ενοποίησης του μακρόκοσμου με τον μικρόκοσμο. Ο μυστικιστής ερευνητής ενός κβαντικού άλματος, για το οποίο υπήρχε στην εποχή του παντελής αγνωσία.

Ο άλλος προκλητικός αλχημιστής, ο Isaac Newton, γεννήθηκε το 1643μΧ και πέθανε το 1727 σε ηλικία 85ετών. Ούτε αλχημικές σημειώσεις ήθελε να αφήσει, ούτε έλεγε στους συγχρόνους του ότι είναι αποκρυφιστής. Στην Αγγλία εκείνης της εποχής, ήταν επικίν-

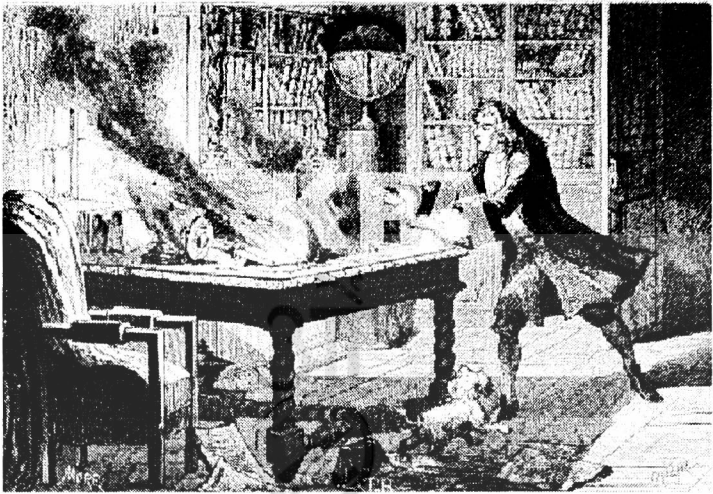
δυνα να μιλάς για αποκρυφισμό. Όμως, ο Newton διακατέχονταν και από μια άλλη ιδιοτυπία. Ήθελε να ολοκληρώσει μια μελέτη του και μετά να την γνωστοποιεί. Ήταν homo universalis, πανεπιστήμων, αστρονόμος, φυσικός, μαθηματικός και βαθύς ερευνητής της φυσικής επιστήμης. Καθοριστικό είναι το επαναστατικό ρηξικέλευθο έργο του: «*Philosophiæ Naturalis Principia Mathematica*», γνωστό στα Ελληνικά ως: «*Μαθηματικά Αξιώματα της Φυσικής Φιλοσοφίας*». Πάντως, μάγος ήταν. Το παραδέχεται χαρακτηριστικά ο John Magyard Keyne, επισημαίνοντας ότι «ο Newton δεν ήταν ο πρώτος της εποχής της λογικής, αλλά ο πλέον πρόσφατος από τους μάγους».

Ο Newton ασχολούνταν αρκετά με αλχημικές μελέτες. Όμως το εργαστήριό του καταστράφηκε από πυρκαγιά και έτσι δεν έχουν διασωθεί χειρόγραφα του με τις προσωπικές του διερευνήσεις. Πάντως, ο ίδιος προτιμούσε να δημοσιεύει έρευνές του επί παλαιότερων αλχημικών πειραμάτων, από το να φέρνει στο φως τις δικές του αλχημικές ανακαλύψεις. Περισσότερες από 1.000.000 λέξεις περιέχονται σε αυτά τα, τρόπον τινά, αρχέγονα αλχημικά κείμενα. Η

ιδιοφυΐα του επικεντρώνεται στα πολλά σχόλιά του επάνω στα περιγραφόμενα σε παλαιά αλχημικά κείμενα/πειράματα. Απόδειξη της ολοκληρωτικής αφοσίωσής του στην ανεύρεση της ουσίας της Αλχημείας είναι το γεγονός ότι, κατά την διάρκεια της ανακάλυψης, από αυτόν, των αλχημικών αληθειών υπέστη νευρικό κλονισμό. Φλεγόταν να ανακαλύψει την Φιλοσοφική Λίθο, το ελιξίριο της ζωής – επομένως της αθανασίας. Κατά τον Bill Newton, τον Isaac ενδιέφερε διακαώς η κυριαρχία επί της Φύσεως. Δεν καταγινόταν με τον προσπορισμό χρημάτων εκμεταλλευόμενος την αλχημεία.

Το κοινό στοιχείο μεταξύ Παράκελσου και Newton, εντοπίζεται στην προδιάθεση και των δύο να εισαγάγουν την Art Mysteriorum,

την Τέχνη των Μυστηρίων, στην συμβατική επιστήμη. Ο Newton, ειδικότερα, κατόρθωσε να εισαγάγει στην Φυσική την ίδια την μαγεία. Απέδειξε την ισχύ της υπέρ-επιστημονικής λογικής, θεμελιώνοντας την «εξ αποστάσεως» επίδραση του μάγου ως ανθρωπίνου υποκειμένου, τόσο επί αντικειμένων όσο και επί δεκτών ανθρώπων υποκειμένων. Έτσι υπερβαίνει και τον ορθολογισμό του R. Descartes, διατυπωμένο κυρίως στον: «*Λόγο περί της Μεθόδου*» («*Discours de la méthode*»), και στον αντί-μεσαιωνισμό του Gottfried Friedrich Wilhelm Leibniz, που διαποτίζει όλη την «*Μοναδολογία*» του. Ο Newton επαναφέρει τον Μεσαίωνα με επιστημονικές περιγαμηνές και υπέρ-επιστημονικές απόκρυφες αλήθειες. Αποτέλεσμα της νέο-μεσαιωνικής μυστικιστικής φιλοσοφίας του είναι η αμφισβήτηση του αιθέρα.

Η επανανακάλυψη του Ερμητισμού συγκαταλέγεται στην πρωτοποριακή ερευνητική εργασία του. Εικάζεται ότι η διατύπωση του νόμου της βαρύτητας αποτελεί και αυτή προϊόν των αλχημικών επιστημονικών μελετών του. Ο Newton ήταν ο πραγματικός μυστικιστής. Κλείδωσε τα αλχημικά συμπεράσματά του σε ένα κουτί με την εξωτερική ετικέτα: «δίχως επιστημονική σπουδαιότητα». Παραπλάνησε και την Βασιλική Εταιρεία της Αγγλίας. Είναι εξόχως χαρακτηριστικό ότι η Βασιλική Εταιρεία της Αγγλίας τα αξιολόγησε ως «ακατάλληλα» για δημοσίευση. Μόνο το 1936, όταν δημοπρατήθηκαν από τον οίκο Sotheby's, φάνηκε η πελώρια αξία τους. Κοινό ιστορικό στοιχείο, επίσης, μεταξύ Παράκελσου και Newton, είναι οι πειραματικές απόκρυφες επιστημονικές έρευνές τους για τον ηλεκτρομαγνητικό ψυχισμό: η αλχημική ανακάλυψή τους για την σχέση

ανθρώπινου ηλεκτρισμού και βιοενεργειακής σωματικότητας (βλ. Παντ. Γιαννουλάκης: «*Η Βιοενέργεια και το Ηλεκτρικό Σώμα του Ανθρώπου – ο Ηλεκτρομαγνητικός Ψυχισμός*», περιοδικό ΤΡΙΤΟ ΜΑΤΙ, 2014, σς.28-39). Σύμφωνα με τον ηλεκτρομαγνητικό ψυχισμό πειραματίστηκε ο Wilhelm Reich. Στον Παράκελσο παρατηρείται η χρησιμοποίηση μαγνητών για την εξισορρόπηση των ζωικών ενεργειών του ανθρώπινου σώματος. Γι' αυτό, ο Hettinger πειραματίστηκε με φορτισμένα ρινίσματα σιδήρου, για την ενδυνάμωση της ηλεκτρικής φωτιάς μέσα στο ανθρώπινο σώμα.

Ο Newton μπορεί να αρνούνταν τον αιθέρα, αλλά πίστευε σε μια μορφή «μετά-αιθέρα». Έτσι διακατέχονταν οι μελέτες του και τα πειράματά του από κάποια υπέρ-επιστημονική μετά-αιθερική πίστη. Ως πειραματιστής, τοποθετούσε σε ισάξια βάρη το υπέρλογο και το λογικό. Πάντως, ο αιθέρας στο νευτώνειο έργο απορρίπτεται ως απόλυτη δύναμη, αλλά θεωρείται ως μέσον επικοινωνίας μεταξύ των απομακρυσμένων σωμάτων του ηλιακού συστήματος. Σύμφωνα με την αλχημικό-φυσικό-επιστημονική συμπερασματολογία του, στο σύμπαν δεν υπάρχει κενό – δεν είναι παραδεκτό το συμπαντικό κενό. Από τον Newton αφορμίζεται ο Franz Mesmer με το μαγνητικό ρευστό του, για να εφαρμόσει εναντίον της μηχανικής κοσμολογίας αντιπαραθέτοντας το fluidium, το ενδιάμεσο ρευστό, που ενώνει τον μακρόκοσμο επιδρώντας εξ αποστάσεως στον μικρόκοσμο. Είναι απόφια η θεωρία της εξ αποστάσεως επίδρασης του Newton, στην κοσμολογική μαγεία του μεσμερικού μαγνητισμού.

Ο Mesmer, πάντοτε εδρασμένος στον Newton, πιστεύει ότι ο αιθέρας είναι η βάση και της μαύρης και της λευκής μαγείας: και της αριστερής και της δεξιάς ατραπού, μόνον και μόνον επειδή παρέχει στον μάγο φιλόσοφο την ενόραση. Έτσι επανερχόμαστε στον Newton που δεν αναγνώριζε τον αιτοδύναμο αιθέρα, αλλά τον ζωικό μετά-αιθέρα, τον κατειλημμένο: δηλαδή, τον από ζωικό πνεύμα αιθέρα. Μπορεί επομένως να αληθεύει η εικασία ότι ο νόμος της βαρύτητας είναι παραδοχή της μαγείας, εφόσον ο Newton ταύτιζε τον Έρωτα με την βαριτική έλξη – αμιγής μετά-πλατωνική μαγεία. Στον Newton, «η επιστημονική θέασή του ήταν εντελώς διαφορετική από ένα σημερινό επιστήμονα, που έχει μάθε να λαιδορεί οτιδήποτε δεν ερμηνεύεται από την μηχανιστική προσέγγιση της επιστήμης». Η νευτώνεια επίδραση είναι εμφανής και στην Θεοσοφία, Η Θεοσοφία δέχεται «σαφές προβάδισμα του νου έναντι της ύλης». επειδή απεργάζεται την Κάθοδο του Πνεύματος επί της ύλης!

Όνειρα – Το κρυμμένο σεντούκι της Ψυχής

Παράσχος Φραντζολάκης

Τα όνειρα ανέκαθεν κατείχαν κεντρικό ρόλο στην ζωή των ανθρώπων. Στην αρχαιότητα αντιμετωπιζονταν ως πρωταρχική δραστηριότητα της ψυχής και το περιεχόμενό τους θεωρείτο μια πραγματικότητα που ζούσε η ψυχή σε μια άλλη διάσταση. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι τα 3/10 της ζωής μας τα περνάμε σε κατάσταση ύπνου, ενώ ονειρευόμενοι το 1/10 (πιο συγκεκριμένα 50.000 ώρες, δηλαδή 6 χρόνια). Το πιο αξιοσημείωτο όμως, είναι η αδιαφορία που δείχνει ο «σημερινός» άνθρωπος για το τί συμβαίνει σε αυτό το τεράστιο κομμάτι της ζωής του. Πόσες φορές έχουμε ακούσει να μας λένε την φράση: «Ήταν απλά ένα όνειρο...», θέλοντας να μας εξηγήσουν ότι δεν ήταν αληθινό και να μην δίνουμε σημασία. Πόσες φορές η ίδια η λέξη «όνειρο» έχει χρησιμοποιηθεί στην καθημερινότητά μας για να δηλώσει κάτι ψεύτικο. Εμείς όμως, αντί να πέσουμε σε αυτήν την πλάνη, είναι καλό να διερωτηθούμε: «Αυτό που ονειρεύτηκα ήταν ψεύτικο;». Έτσι, αντί να είμαστε ένας απλός ακροατής, παίρνουμε την θέση του εξερευνητή, ο οποίος θα προσπαθήσει να βρει και να εξηγήσει τί είναι το όνειρο, από πού προέρχεται, πώς το βλέπει, πότε το βλέπει και το κυριότερο, γιατί το βλέπει.

Καταρχήν, εάν δούμε την ετυμολογία της λέξης ΟΝΕΙΡΟ, θα δούμε ότι όχι μόνο δεν έχει καμία σχέση με την παραπάνω έκφραση: «Ήταν απλά ένα όνειρο», αλλά είναι και το ακριβώς αντίθετο. Αναλύοντάς το λοιπόν, η λέξη ΟΝΕΙΡΟ προέρχεται από τις λέξεις ΟΝ και ΕΙΡΩ. Το ΟΝ είναι η Ύπαρξη, ενώ το ΕΙΡΩ σημαίνει συνάπτω, συναρμολογώ, συνδέω. Επίσης, ΕΙΡΩ σημαίνει και ομιλώ, αφηγούμαι, διηγούμαι. Αυτό και μόνο αποκαλύπτει την δύναμη των ονείρων. Άρα όνειρο βάσει των παραπάνω, είναι η σύναψη συνομιλίας της ψυχής με την Ύπαρξη. Άρα κάτι το ζωντανό, κάτι το αληθινό. Τί όμως είναι όνειρο; Βασικά να πούμε ότι είναι μια

φυσιολογική και απαραίτητη ανάγκη του οργανισμού, καθώς όταν κάποιος μείνει χωρίς να κοιμηθεί για διάστημα μερικών ημερών, αρχίζει να ονειρεύεται ενώ είναι ξύπνιος. Ξεκινώντας λοιπόν να εξηγήσουμε το όνειρο σφαιρικά, θα πούμε ότι όνειρο είναι η βίωση μιας σειράς εικόνων, ήχων ή άλλων αισθήσεων, ιδεών, συναισθημάτων και μορφών που ενδεχομένως δημιουργούν μια συνήθως αλλοπρόσαλλη «ιστορία» κατά την διάρκεια του ύπνου.

Το περιεχόμενο των ονείρων δεν έχει συνήθως την λογική αλληλουχία της φυσικής πραγματικότητας, και είναι πέρα από το συνειδητό έλεγχο αυτού που το βιώνει. Η εξαίρεση σ' αυτό είναι γνωστή ως συνειδητό

όνειρο, το οποίο και θα εξηγήσουμε παρακάτω. Κατά την ψυχολογία, όνειρο είναι η βασιλική οδός για το υποσυνείδητο –το αόρατο Εγώ–, όπου αποτυπώνονται όλες οι εσωτερικές συγκρούσεις και οι καταπιεσμένες επιθυμίες, και μέσω του ονείρου εκδηλώνονται – δηλαδή, εξωτερικεύονται.

Πράγματι, το όνειρο μάς διαβεβαιώνει ότι στην διάρκειά του υπάρχει κάποιος που αντιλαμβάνεται και αισθάνεται, ενώ ο εγκέφαλος και το σώμα κοιμούνται. Και αυτό ακριβώς είν απόδειξη ότι υπάρχει μια εσωτερική συνείδηση, που έχει δραστηριότητα στο δικό της αντίστοιχο, πιο εσωτερικό πεδίο. Η εσωτερική συνείδηση –αστρική συνείδηση– έχει κίνητρό της την επιθυμία, το ίδιο κίνητρο που έχει και η εξωτερική συνείδηση, και αφυπνίζεται στην διάρκεια του ύπνου σε μια χαοτική δραστηριότητα από αναμνήσεις που συσσωρεύονται στην διάρκεια της ημέρας, σταθερά από το ίδιο κίνητρο. Ότι εμφανίζεται στο όνειρο είναι άμεσα συνδεδεμένο με την συνειδησιακή κατάσταση του ανθρώπου.

Τα όνειρα αυτά καθ' αυτά θεωρούνται μορφές πραγματικών ψυχικών εμπειριών, που διαδραματίζονται στον εσωτερικό κόσμο και αποκαλύπτουν τις πραγματικές διαστάσεις του αρχέτυπου κόσμου, που υπάρχει αιώνια και πέρα από εμάς. Εφόσον τα όνειρα γεννιούνται στα αρχέγονα βάθη της ψυχής, μπορούν να αποκαλύψουν, να ανακατατάξουν, να επηρεάσουν ή να μεταλλάξουν τις ίδιες τις διεργασίες της φαντασίας που συντελούνται εκεί. Μπορούν μέσα από το εσωτερικό ταξίδι της ψυχής, να διαμορφώσουν την κατάσταση του νου μας. Καταλήγοντας λοιπόν όσον αφορά στην ερμηνεία των ονείρων και δίνοντας τους μια πιο αποκρυσταλλική ερμηνεία, θα πούμε ότι όνειρα είναι οι ενεργειακές μεταβολές τού εδώ και τώρα. Αποτελούν μια στιγμιαία απομάκρυνση από τα ανθρώπινα αξιώματα και μια μετάβαση προς μια υψηλότερη συχνότητα. Την μετάβαση αυτήν, την πραγματοποιεί η ψυχή, η

οποία διακόπτει την επαφή με το επίπεδο του υλικού κόσμου και μεταφέρεται σε ανώτερα επίπεδα και περιοχές, όπου μπορεί να πάρει τις ενέργειες που χρειάζεται.

Ας εξηγήσουμε όμως πώς

γίνεται, πώς δημιουργείται ένα όνειρο. Κατά την διάρκεια του ύπνου παραμένει μόνο μια ζωντανή μορφή από πηλό –το φυσικό σώμα–, της οποίας οι νοητικές δυνάμεις είναι εντελώς παράλυτες. Το αόρατο Εγώ –υποσυνείδητο– παραλληλίζεται με δραπέτη που το σκάει από την φυλακή, όταν ο δεσμοφυλάκας του κοιμηθεί. Αυτό το εσωτερικό Εγώ που είναι η ψυχική μας φύση, έχει επίσης δύο όψεις: την αισθησιακή και την εξευγενισμένη. Η πρώτη ρέπει προς τα υλικά, ενώ η δεύτερη προς τα πνευματικά. Η δραστηριότητα του εσωτερικού Εγώ με τις υλικές ροπές προκαλεί όνειρα εφιαλτικά, συγκεχυμένα, και μπορεί, όταν ο άνθρωπος ξυπνάει, να μην θυμάται. Η δραστηριότητα του άλλου τμήματος, αυτό του

ανώτερου ψυχισμού, δίνει όνειρα που λέγονται «πραγματικά», επειδή αντανακλούν μια διαυγέστερη όψη της αλήθειας.

Εάν παραδεχτούμε την ύπαρξη ενός άλλου Εγώ σε «εμάς» –που δεν είναι βέβαια το πνευματικό μας Εγώ–, μπορούμε να αντιληφθούμε ότι αυτά που αναγνωρίζουμε σαν όνειρα και τα οποία θεωρούνται από πολλούς άσκοπες φαντασιώσεις, στην πραγματικότητα είναι σκόρπιες αναμνήσεις που προέρχονται από τις ενσαρκώσεις και τις εμπειρίες τους εσωτερικού Εγώ, και η θολή ανάμνησή τους την στιγμή της αφύπνισης παραποιείται λιγότερο ή περισσότερο από την φυσική μας μνήμη. Οι εντυπώσεις αυτές είναι αντανακλάσεις στο εγκέφαλο του κοιμώμενου ανθρώπου, όπως είναι οι σκιές στους τοίχους ενός δωματίου. Τότε, ο άνθρωπος λέει πως ονειρεύτηκε και αισθάνεται σαν κάτι να έχει βιώσει, αλλά στην πραγματικότητα είναι οι δράσεις του εσωτερικού Εγώ που σπάνια θυμάται. Όταν ξυπνήσει τελείως, οι αναμνήσεις του γίνονται όλο και πιο ακαθόριστες, και αναμινγνύονται με τις εικόνες που προβάλλονται από τον φυσικό εγκέφαλο και τις αιτίες που προκάλεσαν την αφύπνιση. Αυτές οι μνήμες με την συνάρτηση των συνειρμών, θέτουν σε κίνηση σειρές ιδεών. Η δράση του προσωπικού Εγώ στην διάρκεια του φυσικού μας ύπνου και η εμφάνιση του στην φυσική μας μνήμη, είναι το όνειρο.

Χρησιμοποιώντας αυτές τις πληροφορίες λοιπόν, για το πώς λειτουργεί και το πώς δημιουργείται το όνειρο, μπορούμε να εξερευνηήσουμε και να αξιοποιήσουμε τους «κρυμμένους θησαυρούς» του εσωτερικού μας κόσμου, που φέρνουν στην επιφάνεια τα όνειρα. Με την λέξη «θησαυρός» εννοούμε τα επαναλαμβανόμενα όνειρα, που θέλουν να εστιάσουν την προσοχή του καθενός μας στα ζητήματα που αποζητούν επειγόντως λύση. Αλλά βέβαια, και οι επιπτώσεις που έρχονται ξαφνικά και απρόσκλητα κατά την διάρκεια του ήσυχου ύπνου μας και μας διαταράζουν με μια δόση ισχυρού σοκ, θέλουν να μας σπρώξουν να αναγνωρίσουμε και να αποδεχτούμε την πηγή άγχους ή φόβου που μας διακατέχει, ώστε να εξομαλυνθεί. Ο καθένας μας λοιπόν, ας αρχίσει να αποσυμβολίζει με την δική του κρίση τα μηνύματα και τα σύμβολα των ονείρων, και με το πέρασμα του χρόνου θα συνειδητοποιήσει την ισορροπία και την αρμονία που θα περικλείει στις σχέσεις του με το κοντινό του ανθρώπινο περιβάλλον, αλλά και με τον ίδιο του τον εαυτό.

Οι δυνατότητες που παρέχει το όνειρο δεν σταματούν όμως εδώ. Νομίζετε πως το πιο συναρπαστικό ταξίδι που μπορεί να κάνει ποτέ κανείς, είναι π.χ. σε ένα απομακρυσμένο εξωτικό νησί; Κι

όμως, το πιο συναρπαστικό ταξίδι που μπορεί να κάνει κανείς είναι μέσα στο νου του. Είναι ένα ταξίδι στις εσωτερικές λειτουργίες του εγκεφάλου, της καρδιάς και της ψυ-

χής. Το φωτεινό ή συνειδητό ονείρεμα προσφέρει μια πραγματική εικονοπλασία. Πρόκειται για μια κατάσταση, στην οποία η συνείδηση του ατόμου που κοιμάται, βρίσκεται σε εγρήγορση. Δηλαδή, το άτομο «ξυπνάει» μέσα στο όνειρο και το ελέγχει.

Υπάρχουν περιπτώσεις μάλιστα, όπου ο ονειρευόμενος δυσκολεύεται να σιγουρευτεί εάν η ονειρική του εμπειρία είναι όντως ονειρική, εξαιτίας της αληθοφάνειας. Έτσι λοιπόν δίνεται η μοναδική δυνατότητα στον κάθε άνθρωπο να ονειρευτεί καταστάσεις, που στην καθημερινή πραγματικότητα δεν θα είχαν καμία πιθανότητα να συμβούν. Με το συνειδητό ονείρεμα εξαγνίζεται η φαντασία κάθε ανθρώπου και είναι ελεύθερος να ζήσει στον ονειρικό κόσμο εμπειρίες που δεν του έχουν ξανασυμβεί, χωρίς καμία λογοκρισία βέβαια και χωρίς κανένα φραγμό. Το γεγονός ότι αυτές οι ονειρικές εμπειρίες, όταν ξυπνήσουμε, παραμένουν ανεξίτηλες στην μνήμη μας και καταγράφονται σαν αληθινές, κάνει το συνειδητό ονείρεμα εντυπωσιακό! Από ένα θέμα σαν το συνειδητό ονείρεμα δεν θα μπορούσε να λείψει η συμβολή του Carlos Castaneda, που πρόσθεσε με τα έργα του ένα άλλο πρίσμα για να δει κανείς τα όνειρα. Μέσα από τα βιβλία του λοιπόν, εξηγεί πως:

«Η τέχνη των ονείρων δεν είναι τίποτα άλλο, παρά ο πρακτικός τρόπος με τον οποίο ο μάγος χρησιμοποιεί τα συνηθισμένα όνειρα. Συγκεκριμένα, είναι ο τρόπος με τον οποίο ο μάγος καληνυχτίζει τον κόσμο. Τα όνειρα μπορούν μόνο να βιωθούν. Ονειρευόμαι δεν σημαίνει απλώς και μόνο βλέπω όνειρα / ονειροπολώ / φαντάζομαι / επιθυμώ, αλλά όταν ονειρευόμαστε μπορούμε να αντιληφθούμε άλλους κόσμους, τους οποίους, βέβαια, μπορούμε να περι-

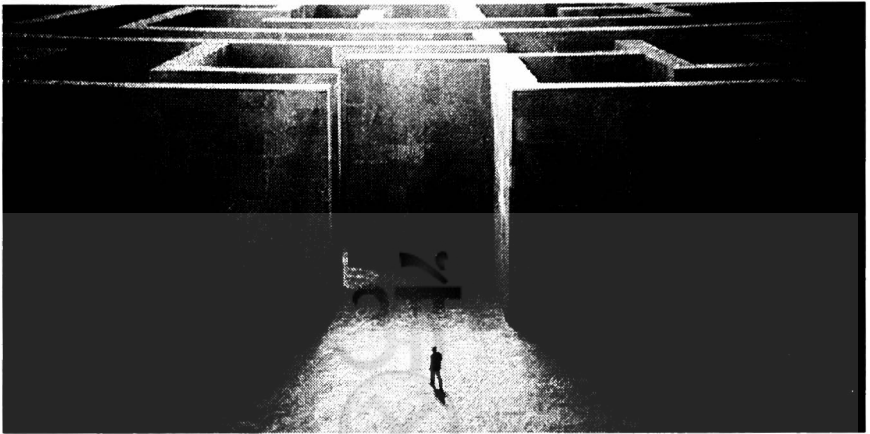
γράφουμε, αν και δεν μπορούμε να περιγράψουμε τί είναι εκείνο που μας κάνει να τους αντιλαμβανόμαστε. Ωστόσο, μπορούμε να νιώσουμε πως τα όνειρά μας είναι μια αίσθηση, μια διαδικασία μέσα στο σώμα μας, μια εγρήγορση του νου μας.»

Ας αναφερθούμε όμως σε μια από τις πιο σημαντικές χρήσεις που έχει το συνειδητό ονείρεμα: είναι η θεραπεία της ψυχής. Η χρήση αυτή είναι γνωστή από την αρχαιότητα. Εκεί, ιερείς – θεραπευτές ακολουθούσαν ένα συνδυασμό εφαρμοσμένης ιατρικής και πνευματικής καθοδήγησης, που βοηθούσε στην προετοιμασία του ασθενούς να δεχτεί την επίσκεψη του Ασκληπιού κατά την εγκοίμηση του. Χρησιμοποιώντας λοιπόν, τους θησαυρούς που έχουμε συγκεντρώσει από την παράδοση του Ασκληπιού, μπορούμε να αναζητήσουμε την προσωπική μας θεραπεία. Μπορούμε να ακολουθήσουμε τέσσερα βασικά στάδια θεραπείας με τρόπους αποδεκτούς και ταιριαστούς σε εμάς.

Α.) ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ: Το πρώτο βήμα γι' αυτήν είναι η αποδοχή ότι χρειαζόμαστε θεραπεία, ο εντοπισμός νοσογόνων παραγόντων και η αναγνώριση ότι η ασθένεια είναι αποτέλεσμα της έλλειψης ισορροπίας της ψυχής. Αναζήτηση σημαίνει να αφήσουμε το γνώριμο περιβάλλον πίσω μας και να ταξιδέψουμε σε άγνωστες περιοχές. Μια εξόρμηση στην θάλασσα, στο βουνό, στην ερημιά ή ακόμα και σε μια γωνιά του σπιτιού μας, οπουδήποτε μπορεί κανείς να αποτραβηχτεί από τις καθημερινές πιέσεις. Σπάζοντας την καθημερινή ρουτίνα και βρίσκοντας χρόνο για να ηρεμήσουμε και να αφουγκραστούμε, αναζητάμε θεϊκή υποστήριξη και απαντήσεις.

Β.) ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΕΣ: Το να προχωρήσουμε στην αναζήτηση μαζί με άλλους, μας βοηθά στην προσωπική διαδικασία της ίασης και μας συνδέει με μια κοινότητα ανθρώπων που συμμερίζονται τις σκέψεις και τις ανησυχίες μας, μας βγάζει από την αίσθηση της απομόνωσης ή και της απελπισίας, ακόμα. Μπορούμε να εμπιστευτούμε την ανάγκη μας για θεραπεία σε φίλους ή συγγενείς, να βρούμε ομάδες υποστήριξης από άτομα με παρόμοιες ανάγκες, ή ακόμα και να διαβάσουμε έργα για αναζητήσεις και προσκυνήματα. Όταν δούμε τον εαυτό μας να έχει ξεκινήσει ένα ταξίδι αναζήτησης, θεραπείας και πνευματικής αναγέννησης, τότε παύουμε να είμαστε συμβιβασμένοι με την πραγματικότητα και περνάμε στην συνεχή αναζήτηση της μεταμόρφωσης.

Γ.) ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ: Η προετοιμασία είναι σχεδιασμένη για να μας βοηθήσει να μπούμε σε μια διαφοροποιημένη και υγιέστε-

ρη πραγματικότητα. Όσο πιο γεμάτος και συνειδητός είναι ο χρόνος προετοιμασίας, τόσο περισσότερο συντονίζονται το σώμα και η ψυχή, ώστε να προσεγγίσουν την ισορροπία που είναι απαραίτητη για την θεραπεία. Όταν νιώσουμε ότι έχει έρθει η ώρα να αναζητήσουμε το όνειρο, ας μπούμε σε κάποιο είδος άβατου.

Με αυτό εννοούμε την καθημερινή, ολιγόωρη απομάκρυνση από τον κόσμο για να τραφεί η ψυχή με τέχνη, μουσική, διάβασμα, γράψιμο, σιωπή, διαλογισμό, ή οτιδήποτε άλλο μπορεί να την εκφράσει. Αυτή η διαδικασία μπορεί να λειτουργήσει ως «θάλαμος εγκοίμησης». Όταν συνειδητοποιήσουμε ότι το άβατο βρίσκεται μέσα μας και μάθουμε πώς να εισερχόμαστε σ' αυτόν τον ιερό εσωτερικό χώρο, τότε όλος ο πλανήτης γίνεται «Ασκληπιείο» θεραπευτήριο για εμάς.

Δ.) ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ: Η είσοδος σε κάποιο είδος άβατου, η εγκοίμηση σ' αυτό, ο διαλογισμός ή άλλη παρόμοια τεχνική, οδηγούν σε όνειρα ή οραματισμούς που θα μας θεραπεύσουν, ή θα μας δείξουν πώς να θεραπευτούμε. Τα θεραπευτικά όνειρα μπορούν να παρουσιαστούν με διάφορους τρόπους. Μπορεί να βιώσουμε ένα «μεγάλο όνειρο» γεμάτο σύμβολα, που η σημασία τους να είναι ξεκάθαρη και ικανή να μας αλλάξει την ζωή. Υπάρχει πάντα η πιθανότητα να μην αναγνωρίσουμε ή να μην κατανοήσουμε το μήνυμα του ονείρου.

Είναι σημαντικό να καταγράφουμε όσες περισσότερες εικόνες μπορούμε από τα όνειρά μας, να τις επεξεργαστούμε, να αναλογιστούμε τί σημαίνουν, να τις συγκρίνουμε μεταξύ τους βρίσκοντας τα κοινά τους στοιχεία. Είναι κεφάλαια της «θεραπευτικής μας Οδύσσειας». Βέβαια, όλα τα προαναφερόμενα δεν είναι παρά

μα εισαγωγή, μια δέσμη φωτός από τον εσωτερικό ήλιο που λέγεται όνειρο. Οι δυνατότητες του ονειρέματος είναι αμέτρητες και δεν είναι εφικτό να αναφερθούν σε μια εργασία. Αλλά και να ήταν, δεν θα μπορούσαν να εμπεδωθούν πλήρως. Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε πως ένα μεγάλο μέρος της ζωής μας το περνάμε ονειρευόμενοι.

Ένας Αργεντινός συγγραφέας, ο Jose Luis Borges, έχει πει: «Η ζωή είναι ένα όνειρο που το βλέπει ο Θεός». Τα όνειρά μας απλώνονται μπροστά μας. Ας τα αντιμετωπίσουμε λοιπόν, ως πύλες μεταξύ της καθημερινής πραγματικότητας και ενός άλλου κόσμου, στον οποίο η ψυχή ταξιδεύει ή «ζει πραγματικά» όσο εμείς κοιμόμαστε. Ας δεχτούμε την σοφία και την καθοδήγηση που προσφέρουν. Ας χρησιμοποιήσουμε την σκέψη μας ως κλειδί για να ανοίξουμε το κρυμμένο σεντούκι της ψυχής, που θα μας ταξιδέψει σε κόσμους μαγικούς αλλά συνάμα πραγματικούς, προσφέροντάς μας ανεξερεύνητους χάρτες του μεγάλου μυστηρίου που λέγεται εαυτός.

Βιβλιογραφία:

1. «Όνειρο», <http://el.wikipedia.org/wiki/Όνειρο>
2. «Η θεραπεία της ψυχής μέσα από τα όνειρα», http://nea-acropolis-athens.gr/index.php?option=com_content&view=article&catid=48:2010-12-07-19-31-04&id=337:h-therapia-ths-psyxhs-mesa-apo-ta-oneira&Itemid=72
3. «Ύπνος και όνειρα», <https://sites.google.com/site/fotinomopatil/ypnos-kai-oneira>
4. «Περί ονείρων – Αρτεμίδωρος», <http://www.fourakis-kea.com/forum/viewtopic.php?f=10&t=3580>
5. «Όνειρα – Μια θεοσοφική άποψη», http://theosophy-ult.blogspot.gr/2008/09/blog-post_04.html
6. «Ο μαγικός κόσμος των ονείρων», <http://www.metafysiko.gr/?p=781>
7. «Τι σημαίνουν τα όνειρα», http://www.chabad.gr/templates/articlecco_cdo/aid/630658
8. «Εισαγωγή στα όνειρα», <http://anima1964.wordpress.com/2010/01/06/εισαγωγή-στα-όνειρα/>

Η ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ

Κρισιναμούρτι

(Απόσπασμα ομιλίας στο Mandras, Ινδία)

(Μετάφραση Ανωνύμου)

Τα ανθρώπινα πλάσματα έχουν ζήσει σ' αυτήν την όμορφη Γη με όλους τους απέραντους θησαυρούς της, με τα βουνά της, τους ποταμούς και τις λίμνες της, για χιλιάδες χρόνια, και όμως ζήσαμε σε αδιάκοπη σύγκρουση. Όχι μόνο εξωτερική σύγκρουση με το περιβάλλον, με την Φύση, και μεταξύ μας, αλλά και εσωτερικά: ψυχικά. Βρισκόμαστε σε αδιάκοπη σύγκρουση από την στιγμή που γεννιόμαστε ώπου να πεθάνουμε. Συμβιβάζομαστε με αυτήν, έχουμε συνηθίσει σε αυτήν, την ανεχόμαστε και βρίσκουμε πολλές αιτίες για να δικαιολογούμε γιατί θα 'πρεπε να ζούμε σε σύγκρουση. Νομίζουμε ότι η σύγκρουση, ο αγώνας, η αδιάκοπη πάλη σημαίνουν πρόοδο –εξωτερική πρόοδο ή εσωτερική εκπλήρωση– προς τον ανώτερο σκοπό.

Υπάρχουν τόσες μορφές σύγκρουσης: ο άνθρωπος που αγωνίζεται να πετύχει κάποιο αποτέλεσμα, ο άνθρωπος που αγωνίζεται με την Φύση προσπαθώντας να την κατακτήσει. Ύστερα από χιλιάδες χρόνια ανθρώπινου πόνου, ανθρώπινου αγώνα, υποταγής, αποδοχής, αλληλοκαταστροφής, να πώς καταντήσαμε τον κόσμο: σαν μια ερημιά από άγρια, απερίσκεπτα, ανόητα πλάσματα που δεν νοιάζονται για την Γη, ούτε για τα όμορφα πράγματα της Γης. Κανένας δεν φαίνεται να νοιάζεται. Το μόνο πράγμα που νοιαζόμαστε είναι ο μικρούλης μας εαυτός, τα μικρά μας προβλήματα, και αυτό ύστερα από 3000-5000χιλιάδες χρόνια του λεγόμενου «πολιτισμού».

Είναι αναγκαίο να ανακαλύψουμε εάν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς καμία σύγκρουση στην ζωή μας, εσωτερικά και εξωτερικά. Οφείλουμε να ρωτήσουμε, γιατί ύστερα από τόσες χιλιάδες χρόνια, τα ανθρώπινα πλάσματα δεν έχουν λύσει το πρόβλημα της σύ-

γκρουσης μεταξύ τους και μέσα τους; Είναι αναγκαίο να ανακαλύψουμε εάν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς καμία σύγκρουση στην ζωή μας, εσωτερικά και εξωτερικά. Γιατί υποτασσόμαστε και δεχόμαστε την σύγκρουση, τον αγώνα να γίνουμε ή να μη γίνουμε κάτι, τον αγώνα να πετύχουμε ένα αποτέλεσμα, την προσωπική εξέλιξη, την προσωπική επιτυχία προσπαθώντας να εκπληρώσουμε κάποια από τις επιθυμίες μας, την σύγκρουση του πολέμου, την προετοιμασία για πόλεμο;

Ολοφάνερα, η σύγκρουση δεν είναι μόνο στο συνειδητό επίπεδο, αλλά βαθύτερα επίσης, στις πιο κρυφές γωνιές του νου. Υπάρχει σύγκρουση στην προσποίηση, στην προσπάθεια να είσαι κάτι που δεν είσαι, σύγκρουση στην προσπάθεια να κερδίσεις τον ουρανό, τον θεό, ή όπως αλλιώς σας αρέσει να ονομάζετε αυτό που λατρεύετε, σύγκρουση στον διαλογισμό, στην προσπάθεια για διαλογισμό, στον αγώνα ενάντια στον λήθαργο, στην αδράνεια, την νωθρότητα. Η ζωή μας από την αρχή, από την ώρα που γεννιόμαστε έως την ώρα που πεθαίνουμε, είναι μια αδιάκοπη σύγκρουση. Οφείλουμε να ανακαλύψουμε μαζί γιατί ο άνθρωπος, εσείς σαν ανθρώπινο πλάσμα που αντιπροσωπεύει όλη την ανθρωπότητα, όλο τον κόσμο, γιατί έχει ανεχθεί την σύγκρουση, έχει συμβιβα-

στεί με αυτήν, την έχει συνηθίσει. Εξετάζουμε τώρα πολύ σοβαρά εάν είναι δυνατόν να είμαστε ολότελα ελεύθεροι από κάθε σύγκρουση. Διότι η σύγκρουση, συνειδητή ή ασυνείδητη, αναπόφευκτα δημιουργεί μια κοινωνία που είναι επέκταση του εαυτού μας, μια κοινωνία σε σύγκρουση. Η κοινωνία δεν είναι μια αφαίρεση, δεν είναι μια ιδέα, αλλά η σχέση ανάμεσα σε άνθρωπο και άνθρωπο. Εάν αυτή η σχέση είναι σε σύγκρουση οδυνηρή, καταθλιπτική και αγωνιώδη, τότε δημιουργούμε μια κοινωνία που αντιπροσωπεύει εμάς. Αυτό είναι γεγονός. Η ιδέα της κοινωνίας δεν είναι η πραγματική κοινωνία. Κοινωνία είναι αυτό που είμαστε εμείς, ο ένας με τον άλλον. Ρωτάμε τώρα, αυτή η σύγκρουση μπορεί να τελειώσει; Τί είναι σύγκρουση; Όταν δεν δεχόμαστε αυτό που πραγματικά είναι, όταν ξεφεύγουμε σε κάτι που το ονομάζουμε ιδανικό, το αντίθετο από αυτό που είναι, τότε η σύγκρουση είναι αναπόφευκτη.

Όταν κανείς είναι ανίκανος να κοιτάξει αυτό που πραγματικά κάνει και σκέπτεται, όταν αποφεύγει αυτό που είναι και προβάλλει ένα ιδανικό, τότε υπάρχει σύγκρουση ανάμεσα σε «αυτό που είναι» και σε «αυτό που θα 'πρεπε να είναι». Δεν μιλώ για δική μου ευχαρίστηση αλλά για να μεταδώσω ότι υπάρχει ένας τρόπος ζωής, που είναι χωρίς αυτήν την αίσθηση της μάταιης προσπάθειας. Παρακαλώ ακούστε προσεκτικά. Η σύγκρουση υπάρχει όταν παραμελούμε να δούμε αυτό που συμβαίνει πραγματικά και το μεταφράζουμε με όρους ενός ιδανικού, με όρους «τι θα 'πρεπε να είναι», σε μια έννοια που έχουμε αποδεχθεί ή έχουμε δημιουργήσει εμείς οι ίδιοι. Αυτό είναι νόμος. Όχι νόμος του ομιλητή αλλά ένας νόμος.

Όταν δεν υπάρχει δυαδικότητα, είναι δυνατόν να ζήσουμε χωρίς σύγκρουση. Δεν υπάρχει πραγματική δυαδικότητα, αλλά μόνο «αυτό που είναι». Η δυαδικότητα υπάρχει μόνο όταν προσπαθείτε να αρνηθείτε ή να ξεφύγετε από «αυτό που είναι» προς κάτι που «δεν είναι». Είναι αυτό ξεκάθαρο; Υπάρχει η ιδέα ότι η σύγκρουση είναι αναγκαία γιατί ζούμε στην δυαδικότητα και επομένως, αυτοί που είναι ελεύθεροι από τα αντίθετα είναι μόνο οι φωτισμένοι άνθρωποι. Μόνοι σας επινοείτε μια φιλοσοφία σχετικά με αυτό το ζήτημα, διαβάζετε σχετικά με αυτό, το αποδέχεστε. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει δυαδικότητα. Ελευθερία από την

δυναδικότητα δεν είναι φθάσετε σε κάποια «πνευματικά ύψη». Ποτέ δεν θα φθάσετε σε «πνευματικά ύψη» εάν έχετε τώρα δυναδικότητες, αλλά ούτε σε κάποια μελλοντική ενσάρκωση ή στο τέλος της ζωής σας. Ο ομιλητής λέει ότι υπάρχει μόνο «αυτό που είναι», δεν υπάρχει τίποτε άλλο. «Αυτό που είναι» είναι το μόνο γεγονός. Το αντίθετό του είναι μη γεγονός, δεν είναι πραγματικό.

Ελπίζω όλα αυτά να είναι ξεκάθαρα, έστω και μόνο λογικά, ορθολογιστικά. Εάν χρησιμοποιείτε το λογικό σας, την ικανότητά σας να σκέφτεστε λογικά, ασφαλώς θα είναι πολύ πιο σημαντικό να κατανοήσετε «αυτό που είναι», παρά «αυτό που δεν είναι». Όστε λοιπόν, υπάρχει μόνο «αυτό που είναι» και επομένως δεν υπάρχει δυναδικότητα. Υπάρχει μόνο απληστία, και όχι μη απληστία. Μολονότι εκπαιδευόμαστε από την παιδική ηλικία να μην είμαστε άπληστοι, δεν έχουμε κατανοήσει ότι το «μην» είναι μόνο το αντίθετο αυτού που είμαστε. Έχουμε εκπαιδευτεί και διαμορφωθεί στο ότι υπάρχει δυναδικότητα, και εμείς το έχουμε αποδεχθεί. Είναι πολύ δύσκολο να σπάσεις αυτήν την διαμόρφωση.

Από την παιδική μας ηλικία, αυτή η διαμόρφωση εμποδίζει την κατανόηση του απλού γεγονότος ότι υπάρχει μόνο «αυτό που είναι». Το καλό δεν είναι αντίθετο του κακού. Εάν το καλό γεννιέται από το κακό, τότε το καλό περιέχει το κακό. Σκεφθείτε το αυτό, δουλέψτε πάνω σε αυτό, και εξασκήστε το μυαλό σας έτσι ώστε να ζείτε πάντα με «αυτό που είναι», με αυτό που συμβαίνει πραγ-

ματικά, εξωτερικά και εσωτερικά. Είστε όλοι άνθρωποι της παράδοσης και επαναλαμβάνετε ψυχολογικά, ακόμη και διανοητικά, όσα σας έχουν πει. Θα πρέπει κανείς να κατανοήσει γιατί ο νους, που είναι κάτι πολύ λεπτό και πολύπλοκο, κάτι που έχει μεγάλο βάθος μέσα του, γιατί έχει ακολουθήσει την παράδοση. Την ακολούθησε γιατί στην παράδοση υπάρχει ασφάλεια, σιγουριά, διότι ο καθένας ακολουθεί αυτά που έχουν πει οι γονείς του, κλπ. Αυτό δίνει μια αίσθηση ασφάλειας, μια ψεύτικη ασφάλεια και προστασία. Νομίζει ότι είναι ασφάλεια, αλλά αυτό είναι κάτι εξωπραγματικό, είναι αυταπάτη, ψευδαίσθηση.

Η παράδοση έχει αρχίσει να καταστρέφει τον ανθρώπινο νου, που γίνεται μια επαναληπτική μηχανή και δεν έχει καμία ζωτικότητα εκτός από το να κερδίζετε χρήματα, να πηγαίνετε στο γραφείο σας κάθε μέρα και μετά να πεθαίνετε στο τέλος αυτής της ιστορίας. Είναι σημαντικό να ανακαλύψετε εάν μπορείτε να ελευθερωθείτε από την παράδοση και έτσι, να ζήσετε χωρίς την παραμικρή σύγκρουση, ζώντας κάθε μέρα με «αυτό που είναι», παρατηρώντας «αυτό που είναι», όχι μόνο έξω από εσάς αλλά και μέσα σας. Τότε θα δημιουργηθεί μια κοινωνία χωρίς σύγκρουση.

ΠΑΡΕΛΘΟΝ – ΠΑΡΟΝ – ΜΕΛΛΟΝ

Swami Nikhilananda (1916-1993)

(Ινδός πνευματικός καθοδηγητής και επικεφαλής του: Chintmaya Mission στην Ινδία, ενός παγκόσμιου οργανισμού που ιδρύθηκε για την διάδοση της διδασκαλίας των Βεδών στον Δυτικό κόσμο)

(Περιοδικό: Theosophy Today, Μάρτιος 2015)

(Μετάφραση: Ιφιγένεια Κουσταμονίτη)

Οι θεωρίες περί χρόνου είναι πολύ παράξενες και θαυμαστές. Πολύ λίγοι άνθρωποι κατανοούν το μυστικό του χρόνου αλλά, παρόλα αυτά, όλοι είμαστε δέσμοι του χρόνου και η ζωή μας περιστρέφεται γύρω από ένα ρολόι. Αρκετοί μεγάλοι στοχαστές θεωρούν ότι ο χρόνος είναι η αιτία της ύπαρξης του κόσμου. Είναι ο χρόνος μια ανεξάρτητη οντότητα, ή είναι κάτι που έχει κατασκευάσει ο ανθρώπινος νους;

Ο νους όλων στρέφεται στο παρελθόν ή στο μέλλον, αμφότερα εκ των οποίων είναι προσφιλείς τόποι, στους οποίους αρέσκεται να ταξιδεύει ο νους μας. Παρότι είμαστε στο παρόν, ο νους μας ταξιδεύει μακριά από τον τόπο όπου βρισκόμαστε. Μεταβαίνει κάπου αλλού. Δεν αρέσει στον νου να μένει στο εδώ και το τώρα, αλλά να ταξιδεύει στο εκεί και το

τότε. Αγαπά να βρίσκεται μακριά από το τώρα, και καθώς το φυσικό μας σώμα αναπτύσσεται, το παρελθόν απομακρύνεται ολοένα περισσότερο. Όμως, ένα μικρό παιδί ποτέ δεν σκέπτεται το παρελθόν.

Κάθε είδους συναισθήματα μπορούν να εμφανιστούν, ακριβώς επειδή υπάρχει στον νου μας η ιδέα του χρόνου: το συναίσθημα της ζήλιας, της απληστίας, της υπερηφάνειας κλπ., όλα αναδύονται σε σχέση με τον χρόνο. Εμείς βιώνουμε την εμπειρία του χρόνου και συνεχίζουμε να μεταβαίνουμε νοερά στο παρελθόν ή στο μέλλον. Ακόμη και σε ό,τι αφορά την γνώση του Εαυτού, νιώθουμε πως δεν ήταν δυνατόν στο παρελθόν να γνωρίζουμε κάτι σχετικό με αυτόν, αλλά ότι θα το γνωρίσουμε κάποια ημέρα στο μέλλον. Το ερώτημα που προκύπτει είναι: Τί γίνεται

όμως σήμερα; Όταν συνέβη το παρελθόν, τότε που είχε συμβεί, είχε λάβει χώρα ως παρόν. Ένας άνθρωπος αφηγείται μια ιστορία από τον παρελθόν, για κάποια επίσκεψή του σε έναν τόπο όπου είχε βιώσει μια εμπειρία. Η εποχή εκείνη κατά την οποία είχε συμβεί το γεγονός που αφηγείται, ήταν τότε γι' αυτόν, απλώς το παρόν.

Από την άλλη πλευρά, το μέλλον όταν έλθει, θα λάβει χώρα ως παρόν. Εκείνο που βιώνουμε κάθε στιγμή είναι απλώς το παρόν. Ποτέ δεν βιώνουμε το παρελθόν ή το μέλλον. Το παρελθόν δεν συνιστά παρά μια ανάμνηση, η οποία βιώνεται ως παρόν. Το μέλλον βρίσκεται στην φαντασία μας και έτσι το βιώνουμε εξίσου ως παρόν. Όλα αυτά είναι πολύ περίεργα.

Κάποτε, επισκέφθηκε κάποιος τον Nisargadatta(*) Maharaj και τον ρώτησε: «Πότε δημιουργήθηκε ο κόσμος;».

Ο Sri Nisargadatta αντιγύρισε την ερώτηση: «Πότε ένιωσες εσύ την ύπαρξη του κόσμου;».

«Την νιώθω τώρα», απάντησε ο ερωτών, και ο Maharaj ρώτησε πάλι: «Τώρα βιώνεις την ύπαρξη του κόσμου;».

«Ναι», είπε ο άνθρωπος, και ο Maharaj τού είπε: «Ο κόσμος μόλις τώρα δημιουργήθηκε. Υπήρχε όμως και εχθές. Σήμερα, το εχθές βρίσκεται στην

μνήμη σου. Και το αύριο θα βρίσκεται εκεί. Βρίσκεται εξίσου στην μνήμη σου, τώρα. Πώς συμβαίνει αυτό; Ας πούμε ότι συνάντησες αμφοτέρους, τον πατέρα σου και τον παππού σου στο όνειρό σου.

«Εάν κάποιος σε ρωτήσει πότε γεννήθηκαν, εσύ θα απαντήσεις ότι ο παππούς σου είχε γεννηθεί πριν από το 1947, ότι ο πατέρας σου γεννήθηκε αργότερα, και εσύ ακόμη πιο αργότερα. Στην πραγματικότητα, όμως έχετε γεννηθεί και οι τρεις ταυτόχρονα. Όταν κοιμάσαι, ολόκληρος ο ονειρικός κόσμος, οι παππούδες σου και οι γονείς σου, όλα γεννιούνται ταυτόχρονα. Ο κόσμος ολόκληρος γεννιέται την στιγμή που εσύ βιώνεις την ύπαρξή του.»

Όταν βιώνουμε το παρελθόν ή το μέλλον, ουσιαστικά το βιώνουμε μόνο ως παρόν. Ολόκληρος ο κόσμος εξαρτάται από τον χρόνο. Εάν θέλουμε να γνωρίσουμε το μυστικό του, εάν είναι αληθινός ή μη αληθινός, θα πρέπει να ανακαλύψουμε το μυστικό του παρόντος, του τώρα. Νιώθουμε ότι ο χρόνος συνιστά έναν συνεχή παράγοντα εντός του οποίου ο κόσμος μας έρχεται και φεύγει. Όμως, ο χρόνος δεν είναι παρά ένα τμήμα του κόσμου, καθώς και μια νοητική ιδέα. Ας εξετάσουμε έναν γρίφο: ας υποθέσουμε ότι ονειρευόμαστε πως περπατάμε

σε έναν δρόμο, όπου κάποιος μάς ρωτάει τί ώρα είναι. Κοιτάμε το ρολόι μας και απαντάμε ότι είναι 2μμ, και συνεχίζουμε το βάδισμά μας. Αίφνης ξυπνάμε και ελέγχουμε την ώρα. Διαπιστώνουμε ότι είναι 5μμ. Ποια είναι η πραγματική ώρα; Είναι 2μμ, ή 5μμ; Σε ένα μόλις δευτερόλεπτο, η ώρα άλλαξε από 2μμ. σε 5μμ. Άρα, η ώρα που είδαμε ενώ ονειρευόμασταν, αποτελούσε τμήμα του ονείρου.

Ας υποθέσουμε ότι κάποιος ρωτάει, ποια ώρα ήλθε σε ύπαρξη ο κόσμος του ονείρου μας. Για ποιο χρόνο μπορούμε να μιλήσουμε, αφού πρόκειται για τμήμα του ονείρου μας; Σκεπτόμαστε όμως ότι ο χρόνος είναι κάτι απόλυτο. Ομοίως, σκεπτόμαστε ότι ο χρόνος της καθημερινότητας είναι εξίσου απόλυτος και γι' αυτό θέλουμε να μάθουμε πότε ήλθε σε ύπαρξη ο αντικειμενικός κόσμος. Παρότι οι

άνθρωποι δεν γνωρίζουμε την βάση του χρόνου, μιλάμε για το παρελθόν και το μέλλον και επίσης, οι επιστήμονες καταγίνονται σε συνεχείς πειρατισμούς.

Μελετούμε το παρελθόν και, στα πλαίσια αυτής της εξέτασης, ο χρόνος ως ιδέα μοιάζει να είναι αντικειμενικός. Στην διάρκεια του ονείρου, η ώρα: 2μμ, αφορά σε όλα όσα λαμβάνουν χώρα εκεί. Όμως, αυτό δεν χρησιμεύει σε τίποτα όταν ξυπνήσουμε και κοιμηθούμε εκ νέου, ή εάν ξυπνήσουμε οριστικά. Διότι τότε θα μεταφερθούμε ευθύς αμέσως σε μια άλλη χρονική στιγμή. Σε ό,τι αφορά τον τωρινό μας κόσμο εμπειριών, ο χρόνος που ακολουθούμε ίσως να φαίνεται σταθερός, αν και δεν συνιστά απόλυτο χρόνο. Δεν είναι πραγματικός αλλά εξίσου φανταστικός, όπως ο κόσμος τον οποίο βιώνουμε.

Ο Sri Ramana Maharshi(*) έλεγε ότι είναι αστείο να μιλάμε για παρελθόν και μέλλον, όταν δεν γνωρίζουμε την ουσία της παρούσας στιγμής. Το ζήτημα θυμίζει έναν άνθρωπο που θέλει να μετρήσει χωρίς να γνωρίζει την αξία της μονάδας μέτρησης. Δεν μπορούμε να μετρήσουμε χωρίς την μονάδα μέτρησης. Εάν δεν υπάρχει ο αριθμός 1, δεν μπορούμε να προχωρήσουμε μετρώντας προς τους αριθμούς 2, 3, 4, και ούτω καθεξής. Κάθε επόμενος αριθμός παράγεται μόνον όταν συνεχίζουμε να προσθέτουμε την μονάδα. Παρομοίως, εάν δεν καθοριστεί το παρόν, δεν μπορούμε να μιλάμε ουσιαστικά για το παρελθόν και το μέλλον. Ανακαλύψτε, λοιπόν, το μυστικό του Τώρα!

Εάν στρέψουμε την προσοχή μας από το παρελθόν και το μέλλον προς το παρόν, θα μπορέσουμε να ανακαλύψουμε το

μυστικό του-τώρα. Εν συνεχεία, θα πρέπει να στραφούμε από το παρόν προς την ίδια την παρουσία του παρόντος, η οποία συνιστά την παρουσία του Εαυτού. Η παρούσα στιγμή υφίσταται λόγω της παρουσίας του Εαυτού, η οποία αποτελεί επίσης την πηγή της ιδέας του «Εγώ».

Όταν στρεφόμαστε στην ίδια την πηγή της ιδέας του «Εγώ», αντιλαμβανόμαστε ότι ο Εαυτός κείται πέραν του χρόνου, δεδομένου ότι δεν υφίσταται χρόνος στον Εαυτό. Γι' αυτόν, ο χρόνος είναι σαν ένα κινηματογραφικό έργο που προβάλλεται σε μια οθόνη. Το ίδιο το έργο διέπεται από την ύπαρξη κάποιου χρόνου, αλλά σε ό,τι αφορά την οθόνη επάνω στην οποία προβάλλεται, η ιδέα του χρόνου δεν έχει κανένα νόημα. Η γνώση του μυστικού του ίδιου του παρόντος, συνιστά την ύψιστη κατάσταση φώτισης.

(*) (Σημ. ΙΙΣΟΥ) Sri Nisargadatta Maharaj (1897-1981): Ινδός Γκουρού της παράδοσης Shiva Advaita (Μη ΔUALισμού), που ανήκε στην μακριά σειρά δασκάλων του Σαβαϊισμού. Έγινε παγκοσμίως γνωστός το 1973, αποκτώντας πολλούς ακολούθους στην Δύση, μετά την δημοσίευση του έργου «I am That» από τον Maurice Frydman, με συνομιλίες του ιδίου με τον Ινδό Γκουρού.

(**) (Σημ. ΙΙΣΟΥ) Sri Ramana Maharshi (1879-1950). Ινδός Γκουρού και ασκητής που σύντομα απέκτησε οπαδούς, οι οποίοι δημιούργησαν μια κοινότητα στην τοποθεσία όπου ασκήτευε. Αν και λατρεύτηκε από χιλιάδες άτομα, ουδέποτε δέχθηκε κάποιο δώρο από αυτούς και τους αντιμετώπιζε όλους ισότιμα. Από το 1930 και μετά, η διδασκαλία του μεταδόθηκε στον Δυτικό κόσμο.

Σκέψεις περί Θρησκευτικότητας

Γ. Κουκουβίνος

(Ο συνδρομητής μας από τον Βόλο και αντιπρόσωπος του ΙΛΙΣΟΥ, μάς απέστειλε ένα πολύ ενδιαφέρον κείμενο με αφορμή το άρθρο του μέλους μας Χρήστου Κοντοβαζαινίτη, φοιτητή Ιατρικής.)

Στο τεύχος Ιανουαρίου-Μαρτίου 2015 τού Ιλισού δημοσιεύεται, υπό τον τίτλο: «Εγκέφαλος και Θρησκευτικό Κέντρο», το άκρως ενδιαφέρον και τεκμηριωμένο άρθρο του κ. Χρ. Κοντοβαζαινίτη. Το ερώτημα με το οποίο ο αρθρογράφος ασχολείται είναι: αν υπάρχει στον άνθρωπο ένα θρησκευτικό κέντρο που να τον προδιαθέτει στην πίστη. Το θέμα για πολλούς σχετίζεται (τουλάχιστον έμμεσα) με τις λεγόμενες αποδείξεις για την ύπαρξη Θεού (αν υπάρχει Θεός, είναι λογικό να έθεσε στο άνθρωπο ένα τρόπο να τον προσεγγίσει), όπως ασφαλώς ο καθένας τον αντιλαμβάνεται. Ο αρθρογράφος, με αναφορές στην Επιστήμη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν είμαστε προδιατεθειμένοι να πιστεύουμε.

Καθώς δεν είμαι ειδικός, δεν διανοούμαι να εκφέρω αντίρρηση στο συμπέρασμα αυτό. Αποτολμώ όμως κάτι σκέψεις που δεν σχετίζονται όλες –τουλάχιστον ευθέως– με την δημοσιευθείσα μελέτη (είναι... εκτός θέματος), που αποτέλεσε το έναυσμα για όσα πιο κάτω παρατίθενται. Πρώτον, έχει υποστηριχθεί μια διάκριση μεταξύ θρησκευτικότητας, θρησκείας, πίστης (και) ύπαρξης Θεού. Δεύτερον, ό,τι δεν αποδεικνύεται, δεν σημαίνει ότι είναι ανύπαρκτο. Ο F. Bacon είχε πει: «Είναι κακοί ερευνητές αυτοί που, όταν βλέπουν μόνο θάλασσα, νομίζουν ότι δεν υπάρχει στεριά (They are ill discoverers that think there is no land, when they can see nothing but sea). Έτσι:

1. Ο Ι. Ευαγγέλου, στα βιβλία του, «*Το Θρησκευτικό Αδιέξοδο*» και «*Το Θρησκευτικό φαινόμενο*» γράφει: «Θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για ένα είδος θρησκευτικού συναισθήματος (...) ως μια σύνθεση ψυχικής συγκίνησης, θαυμασμού, δέους, σεβασμού, ευλάβειας, φιλοσοφικού στοχασμού για τις φυσικές εκδηλώσεις και την ύπαρξή μας. Αυτό το συναίσθημα αφορά σε ανθρώπους με ένα βαθμό πολιτισμού και δεν έχει σχέση με την θρησκεία, (...), τα δόγματα

(...). Στον πολιτισμένο κόσμο υπάρχουν άθρησκοι και αθεϊστές με βαθύτατο 'θρησκευτικό συναίσθημα' αυτού του τύπου, που συχνά απουσιάζει από τους θρησκευόμενους και πιστούς κάποιας θρησκείας, ή τους οπαδούς ιδεαλιστικών φιλοσοφιών που αγγίζουν με την συνείδησή τους τον Θεό-Φύση.»

Ο δημοσιογράφος Jean Daniel, διευθυντής επί δεκαετίες του *Nouvel Observateur*, στο βιβλίο του: «Ο Θεός είναι φανατικός;», γράφει ότι μπορεί να υπάρξει Θεός χωρίς θρησκεία. Η θρησκεία με

τους κανόνες της δεν υπηρετεί την συνάντηση του Ανθρώπου με τον Θεό, παρά τίθεται στην υπηρεσία άλλων και αλλότριων σκοπών, όπου απουσιάζει συ-

χνά όχι μόνον η πίστη αλλά και η απλή ομολογία. Κατά τον ίδιο, είναι δυνατή η ύπαρξη θρησκείας χωρίς Θεό, αλλά αυτό οδηγεί σε μια επιθετική ιδεολογία. Για την σχέση θρησκείας και πίστης, ο Odon Vallet, στο βιβλίο του: «Οι Θρησκείες» γράφει ότι παρά την εξασθένηση της δεύτερης, υπάρχει μια επιστροφή στην πρώτη. Στο θέμα επανέρχεται και ο Σταύρος Ζουμπούλακης με το βιβλίο του: «Ο Θεός στην Πόλη». Έχει γραφτεί ότι η θρησκευτικότητα βρίσκεται μέσα στην καρδιά του ανθρώπου, ότι την βρίσκουμε στις Ελληνικές τραγωδίες, ότι την βρίσκουμε στο συναίσθημα του ανθρώπου απέναντι στην Φύση.

2.-Παραθέτουμε τώρα ορισμένες απόψεις που πιστεύω ότι είναι σαφώς εντός τού θέματος της δημοσιευθείσας μελέτης (εν πολλοίς, επαναλαμβάνουν τον συγγραφέα τού άρθρου και ομοίως, εν πολλοίς, έχουν ήδη δημοσιευθεί στις φιλόξενες σελίδες του *Ιλισού*). Ο αναφερόμενος από το άρθρο νευροεπιστήμονας Dr. Newberg, με την μελέτη του: «*Why we believe what we do believe*» («*Γιατί πιστεύουμε αυτό που πιστεύουμε*») προσπαθεί να εντοπίσει τον τρόπο με τον οποίο ο ανθρώπινος εγκέφαλος συλλαμβάνει τις έννοιες της πνευματικότητας και της θρησκείας. Ο Andrew Newberg χρησιμοποίησε την τεχνολογία της απεικόνισης του εγκεφάλου για την μελέτη της αντίδρασης του εγκεφαλικού δικτύου, στην περίπτωση της θρησκευτικής κατάνυξης. Και μαζί με τους συνεργάτες του στο Πανεπιστήμιο της Pennsylvania, έμειναν έκπληκτοι από τα αποτελέσματα της έρευνας:

«Ο πρόσθιος λοβός του εγκεφάλου, η περιοχή πίσω από το μέτωπο, βοηθά στην εστίαση της προσοχής μας στις προσευχές και τον διαλογισμό. Ο επιστήμονας θεωρεί ότι η θρησκεία είναι «ο κυριότερος παράγοντας ισορροπίας σε μια κοινωνία», και τονίζει ότι παρόμοιες περιοχές του εγκεφάλου επηρεάζονται κατά την διάρκεια της προσευχής και του διαλογισμού. Πιστεύει πως «το σύστημα απεικόνισης και ανάλυσης των λειτουργιών του εγκεφάλου μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση, αλλά και στην απόδειξη της θεωρίας ότι «ο ανθρώπινος εγκέφαλος είναι κατασκευασμένος έτσι ώστε να πιστεύει στον Θεό», και ότι «πιθανόν η ύπαρξη της πίστης να οφείλεται σε κάποια ιδιαίτερα παγκόσμια χαρακτηριστικά του εγκεφάλου, που κάνουν πιο εύκολη την ανθρώπινη πίστη σε μια ανώτερη δύναμη.»

Αναφερόμενος στον R. Debray (προφανώς αναφέρεται στο έργο του: «Ο Θεός, μια σύντομη ιστορία») γράφει: «Ο R. Debray (...) μιλά για δύο νευροφυσιολόγους, τους Andrew Newberg και Eugene d' Aquili (...). Ενέχυσαν ένα ραδιενεργό ισότοπο στα εγκεφαλικά αγγεία Θιβετιανών Βουδιστών κατά την διάρκεια διαλογισμού. Την ώρα της προσευχής κατάφεραν να εντοπίσουν το εξής ασύλληπτο: τους βρεγματικούς λοβούς – τις νευρολογικές οδούς που μεταφέρουν το μυστικιστικό μήνυμα, την ένωση με το θείο πνεύμα. Στα νεύρα αυτά αναγνωρίστηκαν οι δίοδοι που, υπό φυσιολογικές συνθήκες, σε ανθρώπους που δεν υποφέρουν από επιληψία ή ενδοκρανιακές παραμορφώσεις, ο ανθρώπινος εγκέφαλος ανακαλύπτει τον Θεό. Επί πλέον, οι γνωστικοί αυτοί επιστήμονες κατέληξαν στο συμπέρασμα πως ο ανθρώπινος εγκέφαλος έχει φτιαχτεί γενετικά με τέτοιο τρόπο, ώστε να ενθαρρύνει την θρησκευτική πίστη».

Για σχετικά πειράματα γράφει και ο Φ. Καρακίτσος, στο βιβλίο: «Μεταφυσική Κατοχή». Σήμερα, επιστημονικές απεικονίσεις μπορούν να εντοπίσουν τις σκέψεις μας για τον Θεό (Μισός 282,51 επ.). Ο καθηγητής Gregory Holmes, της ιατρικής Σχολής του Dartmouth, υποστηρίζει ότι είμαστε προγραμματισμένοι να πιστεύουμε στο Θεό και ότι η πίστη είναι νοητική ικανότητα, που ο άνθρωπος ανέπτυξε ή του δόθηκε, και ότι μελέτες πάνω στην επιληψία θα βοηθούσαν στην λύση του μυστηρίου. Ο αθεϊστής Rudi Affolter και η Χριστιανή Gwen Tighe, δηλώνουν ότι είχαν θρησκευτικά οράματα. Ο πρώτος διηγείται πως νόμιζε ότι είχε πεθάνει, η δεύτερη πως ήταν η μητέρα του Ιησού. Και οι δύο τους ήταν επιληπτικοί. Ασφαλώς, περιπτώσεις όπως οι παραπάνω δεν επιτρέπουν σε καμιά περίπτωση την επιπόλαια και ατεκμηρίωτη (και για μερικούς και ασεβή) σκέψη και γενίκευση, ότι όλα τα εμφανιζόμενα ως χαρισματικά άτομα, όπως ο Απόστολος Παύλος και ο Μωυσής, ήταν επιληπτικοί.

Παρόμοια φαινόμενα που παρουσιάζονται και σε άλλους, συνδεόμενα με θρησκευτικές παραισθήσεις, οδήγησαν στην δημιουργία τού επιστημονικού κλάδου της νευροθεολογίας, η οποία ασχολείται με την σχέση μεταξύ εγκεφαλικής λειτουργίας και θρησκευτικών ή μυστικιστικών τάσεων και εμπειριών. Η σχέση μεταξύ κροταφικών λοβών και θρησκευτικών εμπειριών οδήγησαν τον (αναφερόμενο και στο άρθρο τού κ. Χρ. Κοντοβαζαϊνίτη)–Καναδό επιστήμονα Dr Michael Persinger, να προσπαθήσει να προκαλέσει σε ανθρώπους παρόμοια φαινόμενα. Αναφέρεται πως σχετικά πειράματα κατέδειξαν ότι τεχνητά μαγνητικά πεδία, εστιασμένα στις παραπάνω εγκεφαλικές περιοχές, προκάλεσαν στα 80% των περιπτώσεων ένα αίσθημα ότι «δεν είσαι μόνος». Σε μερικές περιπτώσεις, με-

ρικοί μίλησαν για θρησκευτικές εμπειρίες.

Ο Robert Winston (εν Andrew Parker: «*Το αίνιγμα της Γενέσεως*») λέγει ότι δεν υπάρχει αμφιβολία για την ύπαρξη πνευματικότητας, και το ερώτημα που πρέπει να θέσουμε είναι εάν μας έχει δοθεί από τον Θεό ή είναι προϊόν εξελίξεως. Ο Mathieu Alper, στο βιβλίο του: «*Ο Θεός στον Εγκέφαλο*», γράφει ότι αν η πίστη σε μια πνευματική

πραγματικότητα αποτελεί ένα διαπολιτισμικό χαρακτηριστικό του είδους μας, αυτό συνεπάγεται ότι διαθέτουμε μια πνευματική λειτουργία που βασίζεται στην νευροφυσιολογία μας, ή αλλιώς, σ' ένα μέρος του εγκεφάλου που αφορά στον Θεό. Ότι τα γονίδια, σύμφωνα με πρόσφατες γενετικές μελέτες, παίζουν σημαντικό ρόλο στην πνευματική και θρησκευτική ανάπτυξη τού ατόμου. Κατά τον ίδιο πάντως, όλα αυτά αποτελούν προϊόν εξελίξεως που είχε σαν στόχο την απαλλαγή του ανθρώπου από το άγχος του θανάτου, πράγμα που επέφερε μια αλλαγή στον εγκέφαλό του προ δύο εκατομμυρίων ετών, κατά την περίοδο της εμφάνισης των ύστερων ανθρωποειδών. Έτυ θανάτου, που μόνον ο αυτός έχει, καθώς και στην αγωνία τού τι θα γίνει μετά τον θάνατο.

Όλα αυτά ισχυρίζεται ότι αποτελούν εκδήλωση μιας έμφυτης ανθρώπινης αντίληψης, ένα μηχανισμό αντιμετώπισης που μας ωθεί να πιστεύουμε σε μια απατηλή πραγματικότητα, για να επιβιώσουμε

απαλλαγμένοι από το άγχος που μας προκαλεί η επίγνωση του θανάτου. Ο συγγραφέας, που υποστηρίζει όλα αυτά και που δεν έχει σπουδάσει κάποια από τις λεγόμενες θετικές επιστήμες αλλά φιλοσοφία, γράφει ότι το Πανεπιστήμιο της Minnesota, μετά από έρευνες κατέληξε στο συμπέρασμα πως το 50% των θρησκευτικών ενδιαφερόντων και συμπεριφορών μας καθορίζονται από τα γονίδια μας, και πως η μελέτη των Kendler, Gardner & Prescott έδειξε επίσης, ότι γενετικοί παράγοντες επηρεάζουν την προσωπική θρησκευτική ευλάβεια. Ο βιολόγος E. Wilson γράφει ότι: «Αν ο εγκέφαλος δημιουργήθηκε με την φυσική επιλογή, η θρησκευτική πίστη πρέπει να προέκυψε με τον ίδιο μηχανισμό».

3. Ως προς την προσωπικότητα θρησκευόμενων και πιστών και τα στοιχεία που την χαρακτηρίζουν, σε συνέχεια των εύστοχων παρατηρήσεων τού αρθογράφου τού *Ιλισού*, οι «συνέπειες» προέρχονται άμεσα από την θρησκευτικότητα και έμμεσα από την επίδραση της Θρησκείας, ως θεσμού που προσδιορίζει στάσεις και συμπεριφορές (κυρίως επιφανειακές και εξωτερικές) τού ανθρώπου ως πολίτου, έναντι της κρατικής εξουσίας. Έτσι έχουμε:

A. Από πλευράς σχέσεως θρησκευτικότητας (με την στενή έννοια) με την νοημοσύνη, πολλές μελέτες έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει μια αρνητική σχέση μεταξύ I.Q. και θρησκευτικότητας (όχι απλώς με την πίστη σε Θεό). Συγκεκριμένα, μια μελέτη που έγινε το 2013, σχετικά με την σχέση I.Q. και θρησκευτικότητας, υπό την εποπτεία τού καθηγητή Miron Zuckerman, έδωσε ότι από 63 περιπτώσεις τα αρνητικά αποτελέσματα ήσαν 53 και τα θετικά 10. Μια άλλη έρευνα στις ΗΠΑ, σε 6.825 ενήλικες, απέδωσε ότι οι άθεοι είχαν συγκεντρώσει 6 βαθμούς περισσότερους από τους μη άθεους. Από άλλη έρευνα που έγινε σε επίπεδο χωρών, προέκυψε ότι οι χώρες που έχουν περισσότερους άθεους εμφανίζουν υψηλότερο I.Q.

Παρατηρήθηκε όμως ότι η μελέτη ενδεχομένως έσφαλε, γιατί δεν έλαβε υπόψη της στοιχεία που επηρεάζουν την νοημοσύνη των κατοίκων, όπως κοινωνικών, οικονομικών και ιστορικών παραγόντων που επηρεάζουν το I.Q. με πολλούς τρόπους. Παρατηρήσεις λ.χ. έδειξαν ότι οι φτωχότερες χώρες είναι συνήθως οι περισσότερο θρησκευόμενες, και αυτό ασφαλώς έχει σχέση με την μόρφωση των κατοίκων και κατά προέκταση με το I.Q. τους, ενώ αντίθετα, στις πλουσιότερες (όπου οι άθεοι είναι περισσότεροι) με καλύτερη μόρφωση για τους κατοίκους, έδειξαν –ως φυσικό επακόλουθο– κατοίκους με μεγαλύτερο I.Q. Μια εξήγηση του φαινομένου θα ήταν ότι ο «μορφωμένος», αφού επί αιώνες έζησε με τον μύθο (με τους Ίωνες προσωκρατικούς φιλοσόφους να δίνουν πρώτοι, ή τουλάχιστον από τους πρώτους, ένα ισχυρό πλήγμα κατά του μύθου με στροφή

προς την ορθολογική σκέψη), κατά πρώτον άρχισε (έστω και από αντίδραση, αρχικά) μια πορεία προς την απομυθοποίηση και την «κατεδάφιση» παλαιών παραδοχών.

Πέρα όμως απ' αυτό, η νέα παιδεία του ανθρώπου τον οδήγησε στο να μην δέχεται τίποτε ως αληθινό χωρίς απόδειξη, χωρίς επαλήθευση. Από το σημείο αυτό, η απόσταση για να ταυτίσει το μη αποδεικνυόμενο με το ανύπαρκτο, ήταν μικρή. Και για να την διανύσει άνετα, δεν τον εμπόδισε ασφαλώς η παρατήρηση ότι ούτε η φυσική ούτε η επιστήμη είναι σε θέση να τού αποκαλύψουν την πραγματικότητα. Ως λογικό επακόλουθο λοιπόν όλων αυτών, έρχονται διαπιστώσεις σαν αυτές της εφημερίδας: *The Daily Telegraph*, που γράφει ότι οι Ακαδημαϊκοί που πιστεύουν στο Θεό είναι αναλογικά πολύ λιγότεροι από ό,τι ο υπόλοιπος και χωρίς επαρκή μόρφωση πληθυσμός. Οι Ακαδημαϊκοί έχουν υψηλότερο I.Q, εξήγηση που συμβαδίζει με το αποτέλεσμα μελέτης, που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2010 σε περιοδικό (*Social Psychology Quarterly*), κατά την οποία ο αθεϊσμός συνοδεύεται με υψηλότερη νοημοσύνη. Σε μια προσπάθεια όμως, στοιχειώδους πληρότητας, πρέπει να σημειωθεί ότι η παραπάνω εξήγηση, την οποία θεωρούμε ως ορθή, δεν είναι αποδεκτή από όλους. Έτσι, ο Dr David Hardman του Πανεπιστημίου London Metropolitan University, λέγει ότι ακόμη και σε ατομικό επίπεδο δεν μπορεί να συνδεθεί ευθέως η μη πίστη στον Θεό με το I.Q.

Β. Όπως γράφτηκε, υπάρχει και η επίδραση της θρησκείας ως θεσμού. Αποτρέπει έμμεσα, αλλά αποφασιστικά, την κριτική στάση απέναντι στα δόγματα [πρβλ «Απόδοτε τα τού Καίσαρος τω Καίσαρι και τα τού Θεού τω Θεώ», (*Ματθ. κβ,21*), «πάσα ψυχή εξουσίαις υπερεχούσαις υποταστέσθω (...), αι δε εξουσίαι υπό τού Θεού τεταγμέναί εισίν, ώστε ο αντιτασσόμενος τη εξουσία την τού Θεού διαταγή ανθέστηκε.», «Θεού γαρ διάκονος εστί σοι εις το αγαθόν, ου γαρ εική την μάχαιραν φορεί κλπ.» (*Παύλου: Προς Ρωμαίους, 13,1-2,4*), «Υποτάχθητε ουν πάση ανθρωπίνη κτίσει δια τον Κύριον, είτε βασιλεί ως υπερέχοντα, είτε ηγεμόνεσι ως δια αυτού πεμπομένους εις εκδίκησιν μεν κακοποιών, έπαινον δε αγαθοποιών» (*Πέτρου: Α' Επιστολή Καθολική. Κεφ.2,13-14*)]. Αλλά ο πολίτης είναι άνθρωπος. Όταν λοιπόν προτρέπεται να αποδέχεται ορισμένες καταστάσεις και να τις τοποθετεί πέρα από την κριτική του βάσανο, αχρηστεύει ένα κομμάτι της νοητικής του δυναμικής (και ελευθερίας).

Γ. Από πλευράς πορισμάτων της ψυχολογίας και της επίδρασης της θρησκείας σε ατομικό επίπεδο, έχει υποστηριχθεί πως το θρησκευόμενο άτομο κατέχεται, εκτός των άλλων που αναφέρει το άρθρο στον *Ιλισό*, και από συναισθήματα θαυμασμού, δέους, αλλά και ευλάβειας. Γι' αυτό, από πλευράς αξιολόγησης μιας πράξης, δεν την

αντιμετωπίζει μόνον ως καλή ή κακή, αλλά (συχνά) και ως ευσεβή ή ασεβή. Επίσης, αν κανείς αναφερθεί στις παραθανάτιες εμπειρίες (NDE) που οδηγούν, ή που συνιστούν σαφώς μια μορφή θρησκευτικότητας, παρατηρείται ότι όσοι τις έζησαν έχουν αποβάλει τον φόβο του θανάτου, πράγμα που σαφώς βοηθά σε αποκατάσταση μιας εσωτερικής ισορροπίας και γαλήνης, και σε μια ήρεμη αντιμετώπιση των προβλημάτων της καθημερινότητας. Τα άτομα που έχουν παραθανάτιες εμπειρίες εμφανίζουν αυξημένη δραστηριότητα στον αριστερό κροταφικό λοβό, καθώς και αλλαγές στην προσωπικότητά τους και στον τρόπο θεώρησης της ζωής.

Ανάμεσα στις αλλαγές αυτές βρίσκει κανείς μια μεγαλύτερη εκτίμηση για την ζωή, υψηλότερη αυτοεκτίμηση, μεγαλύτερη συμπάθεια για τους άλλους, επιθυμία για μάθηση, μεγαλύτερη πνευματικότητα, οικολογική ευαισθησία, ενδιαφέρον για το Σύμπαν και γενικότερα μια αυξημένη ευαισθησία. Πολλοί –μεταξύ των οποίων και αγνωστικιστές ή άθεοι– που είχαν παραθανάτιες εμπειρίες, τις ερμηνεύουν ως επιβεβαίωση της ύπαρξης ψυχής, παραδείσου, κολλάσεως, όπως εμφανίζονται και στις θρησκευτικές παραδόσεις. Δεν πρέπει όμως να γενικεύουμε. Όπως παρατήρησε και ο Greyson, σε ορισμένες περιπτώσεις έχουμε αλλαγές στην συμπεριφορά, που μπορούν να οδηγήσουν σε ψυχοπνευματικά προβλήματα και δυσκολίες προσαρμογής στην καθημερινή ζωή. Επίσης, συχνά πρόσωπα που «επαναφέρονται» στην ζωή μετά από καρδιακό επεισόδιο και δεν είχαν παραθανάτιες εμπειρίες, χάνουν την πίστη τους σε μια «μεταζωή».

Υπάρχουν βέβαια και μειονεκτήματα. Κατά τον James Leuba, τα θρησκευόμενα άτομα παρουσιάζουν συχνά αδύναμη προσωπικότητα και ψυχικές διαταραχές. Επί πλέον, έχει υποστηριχθεί (Arthur Koestler: «*● Λωτός και το Ρομπότ*») σε αναφορά για τις ανατολικές θρησκείες, ότι καθώς σε αυτές τα πάντα (ο γράφων δεν δέχεται την γενίκευση αυτή) προκαθορίζονται από το κάρμα, φθάνουμε σε μια αδιαφορία απέναντι στον άρρωστο, τον πτωχό, απέναντι στον πόνο. Είναι αλήθεια πως ο πιστός αφήνει, εναποθέτει πολλές φορές τις ελπίδες του στον Θεό, σε βάρος μιας προσπάθειας, μιας αγωνιστικότητας και μιας δημιουργικότητας τόσο σε φυσικό όσο και σε νοητικό επίπεδο.

4. Έχουμε την γνώμη πως δεν πρέπει να αρκестούμε σε μια διερεύνηση τού αν υπάρχει, εξ ύπαρχής ή μεταγενέστερα ως προϊόν εξέλιξης, ένα κέντρο θρησκευτικότητας στον άνθρωπο, αλλά ότι οφείλουμε να ψάξουμε να βρούμε πώς προήλθε και (ίσως) το κυριότερο, τί υποδηλώνει, πώς λειτουργεί, τί σημαίνει για εμάς και τί μάς υπαγορεύει. Γιατί η γνώση δεν είναι (μόνο) για την γνώση, αλλά για να προσδιορίζει στάσεις ζωής και να καθορίζει συμπεριφο-

ρές. Διαφορετικά θα ήταν απλώς για να περνοίμε τον χρόνο μας. Η («αυθαίρετη») άποψη τού γράφοντα είναι ότι το θρησκευτικό συναίσθημα (με την στενή ή ευρεία του έννοια) είναι υπαρκτό, και ότι ασχέτως αν αυτό, ή η έννοια τού Θεού, εμφανίστηκε ταυτόχρονα με τον άνθρωπο, από τα πρώτα στάδια ή σε μεταγενέστερα της ανθρωπίνης εξέλιξης, η θρησκευτικότητα (πρέπει να) υπάρχει για να εγκαθιδρύσει ένα δίαυλο επικοινωνίας του ανθρώπου με την «Αρχή», για να δείξει και να προβάλλει μια σχέση του με το Σύμπαν, με την Αρχή, έτσι ώστε αυτός να μπορέσει να επικοινωνήσει μαζί της, να γνωρίσει το χρέος του και την αποστολή του, την οποία και να υπηρετήσει συμμετέχοντας σε ένα αιώνιο γίγνεσθαι.

Πρέπει η θρησκευτικότητα να σχετίζεται άμεσα με την αντίληψη για την θέση του ανθρώπου στην Γη, στο Σύμπαν, με τον σκοπό της Δημιουργίας, με την σχέση του με την πορεία τού Σύμπαντος, και να υποδεικνύει μια συγκεκριμένη στάση, πορεία και συμπεριφορά απέναντι στο όλο, να υποδεικνύει την παραδοχή ότι πρέπει να δικαιώσουμε την παρουσία μας στην Γη – με ισοδύναμη διατύπωση, να εκπληρώσουμε ένα χρέος προς την ολότητα, της οποίας αποτελούμε αναπόσπαστο (και ομοούσιο;) τμήμα. Το Σύμπαν μάς έχει διδάξει ότι τίποτε, και επομένως η θρησκευτικότητα, δεν υπάρχει χωρίς κάποια αιτία, χωρίς κάποιο σκοπό. Αυτή η πορεία και αυτή η αναζήτηση, και αυτή η επικοινωνία και συμμετοχή, που είναι και αναζήτηση τού γιατί υπάρχουμε, η αναζήτηση που μας οδηγεί στο να ακούσουμε (μετά από την απαραίτητη προετοιμασία) την «φωνή», η οποία μάς καλεί να δικαιώσουμε σε όλο της το εύρος την αποστολή μας, αυτή θα 'πρεπε να είναι η θρησκεία μας.

5. Ο άνθρωπος που βιώνει την έννοια του μυστηρίου και του ιερού (για τον γράφοντα είναι θρησκευόμενος), ενδεχομένως να έχει χαμηλό I.Q. έναντι ενός «μορφωμένου» άθεου, και να είναι λιγότερο «δημιουργικός». Σκέφτομαι την στιγμή αυτήν μια «αναλογία»: μελέτη που δημοσιεύθηκε την 18η Φεβρουαρίου 2014 στο *Psychological Science*, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι για να είσαι δημιουργικός θα πρέπει να ξέρεις να θραύεις κώδικες και κανόνες, πράγμα που ασφαλώς ευνοεί και οδηγεί στην ανεντιμότητα, και ότι ο κακός έχει από την άποψη αυτήν ένα πλεονέκτημα. Αλλά, άλλο πράγμα η πνευματικότητα και άλλο η νοημοσύνη, όπως την εννοούμε. Ο πνευματικός άνθρωπος είναι γεμάτος δράση σε σχέση με το Σύμπαν, τον Θεό και τον συνάνθρωπό του σε νοητικό, συναισθηματικό, φυσικό επίπεδο και ασφαλώς δεν κατέχεται από τον φόβο του θανάτου. Το μόνον μέλημά του είναι να εκπληρώσει το χρέος του. Και ίσως στην πνευματικότητα, στην αγάπη (με χαμηλό ενδεχομένως I.Q), να βρίσκεται μια από τις ελπίδες της Ανθρωπότητας.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ»
Βουκουρεστίου 25, α' όροφος, είναι
ανοικτά Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη
και Παρασκευή από 19.30 - 21.30μμ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΔΩΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως αποστείλε-
τε με ταχυδρομική επιταγή προς:

Περιοδικό « **Ι Λ Ι Σ Ο Σ** »

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25, 106,71 Αθήνα.

Επίσης, με επώνυμη κατάθεση
στον λογ/σμό ALPHA BANK:

IBAN GR30 0140 8340

8340 0200 2000 107

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Κεφαλλονιά, Γ. Διαμαντάτος,
τηλ. 6944331000

Βόλος, Γ. Κουκουβίνος,
τηλ. 6946146763

Κρήτη, Στ. Βασιλάκης,
τηλ. 6937005048

Τρίκαλα, Στ. Λιγάτσικας,
τηλ. 6977679184/

Πάτρα, Σ. Ιγγλέσης,
τηλ. 6944907479

Θράκη, Γ. Τρανοπούλου,
τηλ. 6976488448

Κύπρος, Θεόδωρος Σάρδος,
τηλ. 00035199353528

Τα άρθρα που δημοσιεύονται στο περιοδικό ΙΛΙΣΟΣ, φέρουν την ευθύνη των αρθρογράφων για το περιεχόμενό τους και δεν λογοκρίνονται ούτε απηχούν απαραίτητως τις απόψεις του περιοδικού.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

(Έκπτωση για μέλη και συνδρομητές εντός παρενθέσεως)

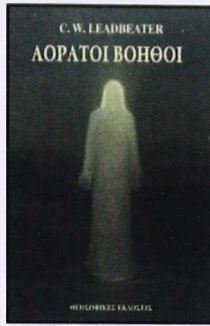
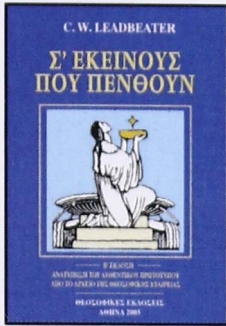
Στα Πόδια του Διδασκάλου - Κρισναμούρτι	5€	
Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - Άννη Μπέζαντ..	10€	(-5)
Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - N. Sri Ram	8€	
Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - N. Sri Ram	8€	
Επιλογή Ιλισού - τόμος 1959-61, τόμος 1962-65, τόμος 1966-79, ετήσιοι 1973, 74, 75, 76, 78, τόμος 1991, 92, 93, 94	12€	(-2)
Μεμονωμένα τεύχη Ιλισου 1976-99	1€	
Μεμονωμένη τεύχη Ιλισού 2000-2009.....	2€	
Μεμονωμένα τεύχη Ιλισού 2010 -	3€	
Το Κλειδί της Θεοσοφίας - Έλενα Π. Μπλαβάτσου	18€	(-3)
Η Φωνή της Σιγής - Έλενα Π. Μπλαβάτσου	10€	(-2)
Αόρατοι Βοηθοί - C. W. Leadbeater	14€	(-2)
Σ' Εκείνους που Πενθούν. - C. W. Leadbeater	8€	
Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες - Ernest Wood	14€	(-2)
Το Φως της Ασίας - Sir Edwin Arnold	14€	(-6)
Γιόγκα και Αποκρυφισμός - Έλενα Π. Μπλαβάτσου	30€	(-10)
Ζωή στο Επέκεινα - C. W. Leadbeater.....	25€	(-5)

Υπό έκδοση

Απόκρυφος Χημεία.....	Annie Besant - C. W. Leadbeater
Η Ατραπός του Αποκρυφισμού	Annie Besant - C. W. Leadbeater
Βιβλίο Β (και επανεκτύπωση του Βιβλίου Α)	

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλέφωνο.....
Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

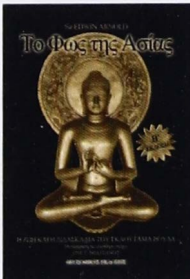

C W. Leadbeater

Σ' Εκείνους που Πενθούν
Αόρατοι Βοηθοί
Ζωή στο Επέκεινα
(Η Άλλη Όψη του Θανάτου)

Ernest Wood
Οι Επτά
Κοσμικές Ακτίνες

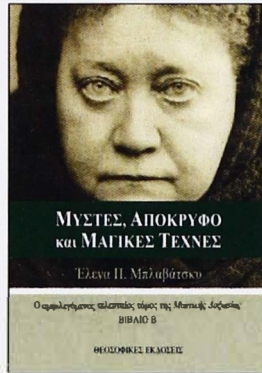
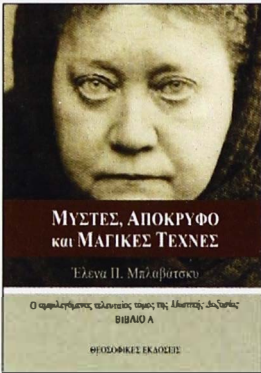

Sir Edwin Arnold
Το Φως της Ασίας

Κυκλοφόρησαν
Ἑλενα Π. Μπλαβάτσκι

ΜΥΣΤΕΣ, ΑΠΟΚΡΥΦΟ ΚΑΙ ΜΑΓΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Βιβλίο Α - Βιβλίο Β

Ο αμφιλεγόμενος τελευταίος τόμος της *Μυστικής Δοξασίας*, της Σύνθεσης της Θρησκείας, της Επιστήμης και της Φιλοσοφίας: Μύστες της Δύσης, Αλληγορίες και Θαύματα, Μύστες της

Ανατολής και Μυστικά Ιερά Βιβλία, Απόκρυφη Αστρονομία και Αστρολατρία, οι Ψυχές των Αστρων, Αλληγορίες και Μυστική Γνώση στο *Ζοχάρ* και την *Βίβλο*, Μυστικοί Κύκλοι, Πρακτική Εξάσκηση της Μαγείας, Επίδραση του Αποκρυφισμού στην Καθημερινή ζωή, Χειρόγραφο Würzberg, κλπ, είναι μερικά από τα θέματα που εμπεριέχονται στα δύο αυτά βιβλία, τα οποία αποτελούν πλήρη πραγματεία και συμπληρώνουν τους προηγούμενους τόμους, συμβάλλοντας στην ολοκλήρωση του *Magnum Opus* της Ε.Π.Μπλαβάτσκι.

Και όπως επισημαίνει ο W. Kingsland (*The Real H.P. Blavatsky*, σ. 241): «Τί πλούτο γνώσεων θα είχαν αποκομίσει πράγματι οι άνθρωποι (...) εάν αυτά τα χειρόγραφα είχαν παραδοθεί τότε στους εκδότες. Ήταν ο 'τυφλός κόσμος' τόσο ανάξιος να λάβει αυτή την γνώση;»

(Βιβλίο Α, σελ. 426, Βιβλίο Β, σελ. 420,
μέγεθος αμφοτέρων: 17X24, Α.Τ. 26 €)
(Συνδρομητές ΙΔΙΣΟΥ & Μέλη της Θ.Ε. 20 €
συν ταχυδρομικά έξοδα)

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ